

ΑΣΚΛΗΡΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΩΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΥΠΟ

Α. ΑΝΤΩΝΙΔΑΟΥ, Α. ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ, Γ. ΚΑΡΑΜΗΤΣΑ.

ΤΟΜΟΣ Η΄.

ΤΕΥΧΟΣ Γ΄.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ι. ΚΑΣΣΑΝΑΡΕΩΣ καὶ ΣΥΣ.

(ὍΣΟΣ ΕΓΓΗΤΑΟΥ. — ΑΡΙΘ. 87.)

1869.

ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

**ΡΕΥΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΚΑΡΔΙΑΚΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ ΚΑΙ
ΧΟΡΕΙΑΣ ΣΧΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΑ.**

Τῶν νοσημάτων τὰ μὲν ὑπὸ τύπους τινάς, ὡς εἰπεῖν, μετὰ μικρῶν ἐκάστοτε παραλλαγῶν εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν ὑποπίπτουσι, τὰ δὲ ὑπὸ μορφᾶς ποικιλωτάτας καὶ μετὰ εἰρημοῦ συμπτωμάτων, ὧν δυσκόλως πολλάκις ἀνεύρισκεται ἡ νοσογόνος αἰτία. Τὰ μὲν πρῶτα τούτων, κυρίως τοιαυταὶ παθήσεις ἔντα, ἡμακατέραν τὴν πορείαν, καὶ τὰ σημεῖα, δι' ὧν διακρίνονται ἀμεσώτερον τὴν σχέσιν πρὸς τὰς ἀνατομικὰς ἀλλοιώσεις· ἔχουσι, τὰ δὲ δευτέρα ἔντα παθήσεις, αἰτινες τὴν προσωνομίαν τῶν γενικῶν ἢ καθολικῶν ἔλαβον, δὲν δεικνύουσιν εἰς τὸν ἐρευνῶντα τὴν αὐτὴν σχέσιν καὶ ἀναλογίαν τῶν ἀνατομικῶν ἀλλοιώσεων πρὸς τὰ παρατηρούμενα συμπτώματα οὔτε ἐν χώρῳ οὔτε κατ' ἔντασιν. Τῶν δευτέρων τούτων καὶ ἡ πορεία ἀνωμαλωτέρα, καὶ τὰ σημεῖα δι' ὧν χαρακτηρίζονται δὲν ἀκολουθοῦσι σταθερὰν τινα πορείαν καὶ τυχτικὴν συνακολουθίαν, ἀλλὰ νῦν μὲν ὑπὸ μίαν, νῦν δὲ ὑπὸ ἑτέραν μορφήν παρατηροῦνται, καὶ πολλάκις μετὰ σειρᾶς σημείων μὴ ἐπαρκῶν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ τύπου καὶ κατανόησιν τῆς φύσεως τοῦ νοσήματος.

Ἐνεκα τῆς κατὰ τὰς γενικὰς νοσήσεις ἀνωμαλίας ταύτης περὶ τὴν πορείαν καὶ τὴν διάφορον πλοκὴν τῶν συμπτωμάτων εἴτε κατ' ἀριθμὸν εἴτε κατὰ προτεραιότητα, δύσκολος πολλάκις ἀποβαίνει ἡ ἀνεύρεσις τῆς φύσεως τῆς ταῦτα γεννώσης νόσου. Τοῦτο δὲ συμβαίνει εἴτε διὰ τὴν κατὰ μόναν πολλάκις ἀνάπτυσιν τινῶν ἐκ τούτων, ὅτε ταῦτα εἶναι ἀνεπαρ-

ΜΗΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Ρευματισμοῦ, καρδιακῶν παθήσεων καὶ χορείας σχέσις πρὸς ἀλλήλα ὑπὸ Σ. Μαγγίνα	σ. 161
Σχεδιάσμα χωρογραφικὸν καὶ νοσολογικὸν τῆς νήσου Σκοπέλου (συνέχεια) ὑπὸ Δ. Ρίζοπούλου	σ. 171
Περὶ χλωρᾶς καὶ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς ὑπὸ Λχ. Γεωργαντᾶ.	σ. 181
ΑΝΑΔΕΚΤΑ.	
Καταπότια τοῦ Κοήη	σ. 191
Ἀντίθεσις τῆς θεικῆς κινίνης καὶ δακτυλίτιδος	σ. 194
Ἐρευναι τῆς ὑποδερμικῆς μεθόδου	σ. 192

κῆ πρὸς κατανόησιν τῆς κυρίας νόσου, καὶ ὅτε εὐκόλως δύ-
ναιτο νὰ θεωρηθῶσιν ὡς εἶδη αὐτοτελῆ καὶ ἰδιάζοντες· τύποι
νοσημάτων, εἴτε διότι πᾶσαι αἱ μορφαὶ αἰ τὸ σύνολον τῆς
καθολικῆς νόσου χαρακτηρίζουσαι δὲν ἐμφανίζονται ταυτο-
χρόνως, ἀλλὰ κεχωρισμέναι ἀλλήλων ὑπὸ μακροτέρων χρόνου
διαλειμμάτων, ὅτε ὁ διάμεσος χρόνος δύναται νὰ παρέλθῃ μετὰ
φαινομένων ἀληθοῦς ἢ καὶ δοκούσης ὑγείας, καὶ, διὰ τὴν μα-
κρὰν ταύτην διάλειψιν, πολλάκις ἀνευ σημείου ἐμφανῶς δια-
νουμένην, δύναται τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι αἱ νοσήσεις αὗται πάν-
τῃ ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων εἰσὶ, καὶ ὅτι ταύτας οὐδεμία αἰτι-
ολογικὴ σχέσις συνδέει. Ἐὰν δὲ ὁ παρατηρητὴς, πολλὰς παρα-
τηρήσεις ἀκριβῶς ἐξετάζων, δὲν ἀποδέχεται εἰκὴ καὶ ἀβασα-
νίστως πᾶν τὸ εἰς τὰς αἰσθήσεις αὐτοῦ προσπίπτον, ἀλλὰ
μετὰ τῆς προσηκούσης περισκέψεως καὶ ἀκριβείας, τῆς εἰς ἀνα-
ζήτησιν σκοτεινῶν καὶ δυσχερῶν ἀντικειμένων προσηκούσης,
καὶ μετὰ τῆς δεούσης μεθόδου χωρῆ ἐπὶ τὰ πρόσω, καὶ τοὺς
οὐσιώδεις χαρακτήρας συλλέγῃ, καὶ προσηκόντως τάσῃ, σύν-
ολόν τι ἐπιστημονικὸν καὶ οὐχὶ ἄκοσμόν τι κρᾶμα καὶ τερα-
τῶδες γέννημα δημιουργεῖ.

§.—Τὰ γενικὰ νοσήματα τοῦτο ἴδιον ἔχουσι· ὅτι τῆς φύ-
σεως αὐτῶν ἀγνώστου οὐσης, ἕκ τινος κυριωτάτου συμπτώ-
ματος διαγιγνώσκονται, οὗ ἐλλείποντος ἀμφίβουλος ἢ τοῦ νοσή-
ματος διάγνωσις ἀποβαίνει. Ἐὰν δὲ τις ἐκ τῶν τέως ἀγνώ-
στου φύσεως μορφῶν εἰς τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἱατροῦ ὑποπίπτῃ,
καὶ δὲν παρακολουθεῖται ἢ δὲν συνοδεύεται ὑπὸ σημείων τινῶν
ἐπαρκῶν εἰς διάγνωσιν αὐτῆς, δὲν δύναται ὁ ἐξετάζων παρα-
τηρητὴς θετικὸν τι περὶ τῆς φύσεως ταύτης ν' ἀποφανθῇ, ἐκτός
ἂν εἶδος τι νέου νοσήματος ἀποδεχθῇ, θέλει δὲ εἰς ἀμηχανίαν
τόσῳ μείζονα περὶ τὴν διάγνωσιν καὶ τὴν θεραπευτικὴν μέ-
θοδον περιπέσει, ὅσῳ μᾶλλον φειδωλὴ εἶναι ἡ νόσος εἰς τὴν
ἐλδήλωσιν τῶν σημείων αὐτῆς, ὡς περ συμβαίνει εἰς τὰς πεπα-
λαιωμένας σφιλιτικὰς παθήσεις. Καὶ εἰς τὴν βρευματικὴν δὲ
διάθεσιν αἱ αὗται καὶ μείζονες δυσχέρειαι ἀπαντῶνται εἰς
ἐξήγησιν τῶν ποικίλων αὐτῆς ἐμφανίσεων τῶν ἄλλοτε ἄλλην

πλοκὴν καὶ μὴ ταυτόχρονον λαμβανουσῶν, ὡς περ κατωτέρω
ἔσεται ἡμῖν ὁ λόγος.

Σκοποῦντες ἤδη τὴν οὐσίαν τῆς βρευματικῆς διαθέσεως εὐρί-
σκομεν οὐσιωδέστατον καὶ κυριωδέστατον ταύτης χαρακτήρα
τὴν προεξάρχουσαν πάθησιν τῶν ὀφθαλμῶν ὑμένων. Καὶ ἡ μὲν
σχέσις τῶν φλεγμονωδῶν τῆς καρδίας παθήσεων πρὸς τὸν βρε-
ματισμὸν ἐδείχθη ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐπῶν, ἡ δὲ τῆς πλευρίτιδος
καὶ τῶν ἐγκεφαλικῶν παθήσεων πρὸς αὐτὸν ταῦτον ἐν τοῖς
ὑστάτοις χρόνοις. Παρατηρήσεις δὲ τινες σποράδην δημοσιου-
θεῖσαι ἔτειναν νὰ δείξωσιν ὅτι ἡ χορεία εἶναι ἡ ἐντόπισις οὐ-
τως εἰπεῖν τῆς βρευματικῆς διαθέσεως ἐπὶ τὸ νευρικὸν σύ-
στημα (ἐγκεφαλονωτιαίον), διαφόρως ἐπιπλεκομένου τοῦ νο-
σήματος πρὸς τὰς διαφόρους μορφάς, αἱ ἡ βρευματικὴ διάθεσις
ὑποδέχεται.

§.—Τὴν χορείαν οἱ εἰς παλαιότερους χρόνους γράψαντες
ἱατροὶ ὡς νεύρωσιν ἀπεδέξαντο, ἐν δὲ τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις
ἀπεφάνησαν τινες ὅτι αὕτη ἔχει σχέσιν πρὸς τὴν βρευματικὴν
διάθεσιν, ἔλλγας παρατηρήσεις φέροντες εἰς στήριξιν τῆς δο-
ξασίας αὐτῶν ταύτης. Αἱ παρατηρήσεις δ' αὗται ἀνεπαρκεῖς
οὕσαι οὐκ ἐγένοντο ἀποδεκταὶ παρὰ τοῖς ἱατροῖς, καὶ πολλοὶ
τούτων ἐθεώρησαν τὰ ἀναφερόμενα περιστατικὰ ὡς συμπτώ-
σεις μᾶλλον, ἢ ὡς διαφόρους ἐμφανίσεις μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς
νόσου. Οὕτως οἱ Rilliet καὶ Barthez (1) λέγουσιν· «Ἡ σύμ-
πτωσις τοῦ βρευματισμοῦ καὶ τῆς χορείας εἶναι ἡ μόνη ἀπό-
δειξις ἢ ἀναφερομένη πρὸς κατάδειξιν τῆς σχέσεως τῆς φύ-
σεως τῶν δύο τούτων νοσημάτων. Πλὴν δοκεῖ ἡμῖν ὅτι ἡ
«συχνότης τῆς συμπτώσεως ταύτης ὑπερῆξήθη. Εἰ δὲ καὶ μὴ
«ἀπαρέσκη ἡμῖν τὸ νὰ παραδεχθῶμεν τὴν χορείαν ὡς πιθαν-
«νὴν ἐκδήλωσιν τοῦ βρευματισμοῦ, νέας ὅμως ἀναμένουμεν ἀπο-
«δείξεις, πρὶν ὑπὲρ τῆς δοξασίας ταύτης ταχθῶμεν».

Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ ἐκ τῶν ἐπισήμων ἱατρῶν μετὰ δισταγ-
μοῦ ἀναφέρουσι ἐν τοῖς συγγράμμασιν αὐτῶν τὴν αἰτιολο-

(1) Traité des maladies des enfants, t. II, p. 387.

γικήν σχέσιν τοῦ ἀρθρίτου ρευματισμοῦ καὶ τῶν καρδιακῶν παθήσεων πρὸς τὴν χορείαν, καὶ τινες τούτων ἀναφέροντες τὸν ρευματισμὸν καὶ τὴν χορείαν ὡς συγγενῆ νοσήματα, ἐπιρρίπτουσι τὴν εὐθύνην ἐπὶ τοῦ συγγραφεῖς, ἀφ' ὧν τὴν δοξασίαν ταύτην ἤρξασθαι. Ἐν νέῳ δὲ τινι δημοσιεύματι (2) ὁ Roger, ἰατρός ἐν τῷ τῶν παιδῶν νοσοκομείῳ ἐν Παρισίοις, πληθὺν μεγάλην χορείαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον παρατηρήσας, πολλὴν εὔρε τὴν σχέσιν τοῦ ἀρθρίτου ρευματισμοῦ καὶ τῶν καρδιακῶν νοσημάτων πρὸς τὴν χορείαν, καὶ διὰ πολλῶν κλινικῶν παρατηρήσεων ἔρχεται εἰς ὑποστήριξιν καὶ ἀπόδειξιν τούτου. Τῆς μακρᾶς δὲ ταύτης πραγματείας ἐν βραχείῳ θέλωμεν ἀναφέρει τὰ οὐσιωδέστερα.

Πρὸς ἀναμφίλεκτον ἀπόδειξιν τῆς σχέσεως τοῦ ρευματισμοῦ καὶ τῆς χορείας δὲν ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσῃ τις τὴν χορείαν παρὰ παισὶ παθοῦσιν ἄλλοτε ἀληθῆ ρευματισμὸν, ἢ ἄλλο νόσημα δυνάμενον νὰ ὑποληφθῆ ὡς τοιοῦτος, ὅτε τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ χωρίζον τὰς δύο ταύτας παθήσεις δύναται νὰ ᾖ μᾶλλον ἢ ἦτοιν μέγα, καὶ νὰ θεωρηθῆ ὡς πάντῃ τυχαῖον καὶ εἰς πάσας τὰς παθήσεις δυνατὸν συμβεβηκὸς, ἀλλ' ἡ χορεία ν' ἀναπτυχθῆ συγχρόνως μετὰ τοῦ ρευματισμοῦ ἢ ὀλίγον μετὰ τὴν ἑναρξιν αὐτοῦ, διαρκούντος ἔτι, ἢ καὶ μετὰ τὴν παῦσιν τούτου ἀμέσως. Τοιοῦτῳ τρόπῳ παρακολουθεῖ τις τὰς φάσεις, αἷς ἡ διάθεσις αὕτη ἐκάστοτε παρουσιάζει ὑπὸ τὰς ποικιλιωτάτας μορφὰς τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς, καὶ καταλαμβάνει οὕτως εἰπεῖν τὸ ὅλον νόσημα ὑπὸ πλείονας τῶν ἐκδηλώσεων αὐτοῦ συγχρόνως ἐμφανιζόμενον, ὅτε ἡ ἀλληλουχία τούτων καταφαίνεται κάλλιον, καὶ ἡ φύσις διευκρινίζεται εὐμαρέστερον, ἢ ἂν κατὰ μόναν αὐταὶ ἐνεφανίζοντο καὶ ὑπὸ μακρῶν χρονικῶν διαστημάτων διεχωρίζοντο, ὅτε ἡ προσέγγιξις ἤθελε φανῆ βεβαιωμένη, καὶ αὐθαίρετος οὕτως εἰπεῖν ἡ αἰτιοτική σχέσις.

Δύναται ἔτι νὰ συμβῆ ὥστε οἱ τὸ ἀναμνηστικὸν τοῦ ἀρθρί-

(2) Archives générales de médecine 1860, 1867 et 1869.

στοῦ ἀφηγούμενοι νὰ εἴπωσιν ἡμῖν ὅτι ἐν ἀρχαιοτέρῳ χρόνῳ ἔπαθεν οὗτος εἰς τι μέρος τοῦ σώματος πόνους, οὓς διὰ τὴν ἀτέλειαν τῆς περιγραφῆς δυνατὸν νὰ ἐκλάβῃ τις ὡς πόνους, προερχομένους ἐκ τῆς ἀναπτύξεως καὶ αὐξήσεως τοῦ παιδὸς ἐν ᾧ οὗτοι προήρχοντο ἴσως ἐκ ρευματικῆς παθήσεως, καὶ τότε διὰ τὴν μὴ δυνατὴν ἐξακρίβωσιν τῆς φύσεως τῶν τοιούτων πόνων οὐδὲν βέβαιον συμπέρασμα δυνάμεθα νὰ ἐξαγάγωμεν, καὶ ἡ τυχὸν ὑπάρχουσα σχέσις τῆς προηγουμένης παθήσεως πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν νὰ μὴ ληφθῆ σπουδαίως ὑπ' ὄψιν.

Ἐκ πολλῶν παρατηρήσεων τοῦ ῥηθέντος ἰατροῦ Roger ἐξάγεται ὅτι ἡ χορεία ἐπέρχεται συχνότερον ὅτε ἤδη ὁ ρευματισμὸς εὐρίσκεται εἰς τὴν παρακμὴν, ἢ ὅτε τὰ πλείστα καὶ κυριωδέστατα τῶν συμπτωμάτων τούτου παρήλθον, πλὴν διατηρεῖται ἔτι ἡ διάμεσος ἐκείνη καὶ ἀμφίβολος κατάστασις ἢ μετὰ τὸν ρευματισμὸν καὶ πρὸ τῆς ἐντελοῦς ἀπκλλαγῆς τοῦ παθόντος, καιρὸς καθ' ὃν ὁ πάσχων δὲν δύναται ἔτι νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐντελῶς ἰαθείς, καὶ καθ' ὃν τὸ νόσημα ὑπόκειται ἔτι εἰς συχνὰς ὑποτροπὰς.

Οὐ μόνον δὲ ἡ χορεία παρετηρήθη κατὰ τὴν παρακμὴν τοῦ ρευματισμοῦ ὅτε ὁ πυρετὸς εἶχε παύσει καὶ ἡ ἐξόγκωσις τῶν ἄρθρων σχεδὸν διαλυθῆ, ἀλλ' ἔτι ἀκμάζοντος τοῦ ἀρθρίτου ρευματισμοῦ, καὶ πολλᾶκις σφοδροτάτου ὄντος. Παρὰ τινι δὲ ἀρρώστῳ ἡλικίας ἐτῶν 14, ἐπῆλθεν ὀξὺς τῶν ἄρθρων ρευματισμὸς ἐνδοπερικαρδίτις καὶ πλευρίτις διπλῆ ταυτοχρόνως, τὴν δὲ 15ην ἡμέραν τῆς νοσήσεως χορεία ἐλαφρὰ, ἰαθεῖσα μετὰ τὴν παῦσιν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρα συμπτωμάτων, ἐν ᾧ τὰ κατὰ τὴν καρδίαν ἐπέμεναν μετριώτερα τὴν ἔντασιν.

Κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ποικίλων φάσεων τῆς ρευματικῆς διαθέσεως παρατηρεῖται ὅτι ποτὲ μὲν αὕτη ποτὲ δὲ ἐκείνη εἶναι ἡ προεξάρχουσα εἰς τὴν ἐμφάνισιν τῆς ὅλης νοσήσεως. Τοῦτ' αὐτὸ δὲ παρετηρήθη καὶ εἰς τὴν χορείαν, ὅτι δηλ. δύναται αὕτη νὰ ἐπέλθῃ, χωρὶς νὰ προηγήθῃ ὁ ἀρθρίτης ρευματισμὸς, ὡς πρώτη ἐμφάνισις τῆς ρευματικῆς διαθέσεως, νὰ παρέλθῃ, νὰ ἐπέλθῃ καὶ αὖθις, καὶ πάλιν νὰ διαλυθῇ, καὶ

τέλος να εμφανισθῆ μετὰ τῶν παθήσεων τῶν ἀρθρώσεων σφοδρότατης ἐντάσεως καὶ μετὰ καρδιακῆς ἐπιπλοκῆς συνοδευομένων, ὡς τινες παρατηρήσεις τὴν πορείαν ταύτην ἀκολουθήσασαι ἔδειξαν.

Ἐξ ἄλλων ἔτι παρατηρήσεων ἐξάγεται ὅτι ἡ χορεία δύναται νὰ ἐπέλθῃ ἅμα τῇ ἐμφάνισι τοῦ ἀρθρίτου ρευματισμοῦ, καὶ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τούτου νὰ ἐξακολουθήσῃ, ποτὲ μὲν βελτιωμένη, ποτὲ δὲ παροξυνομένη παραλλήλως πρὸς τὸν ρευματισμὸν ἢ καὶ τανάπαλιν, ὅπως παρατηρήθη καὶ εἰς ἄλλας ἐμφάνσεις τῆς ρευματικῆς διαθέσεως τὴν αὐτὴν πορείαν καὶ τὴν αὐτὴν ταλάντευσιν λαμβανούσας.

Παρατηρήθη πολλάκις ὅτι ὁ ἀρθρίτης ρευματισμὸς ἐπῆλθε μετὰ χορείας, καὶ ὅτι μετ' αὐτῆς ἠκολούθησε τὴν πορείαν αὐτοῦ, ὅτι μετὰ ταῦτα παρὰ τῆ αὐτῆ ἀρρώστου ἐπῆλθε ποτὲ μὲν ὁ ἀρθρίτης ρευματισμὸς, ποτὲ δὲ ἡ χορεία, καὶ ὅτι πάλιν καὶ αἱ δύο μορφαὶ ἐνεφανίσθησαν ἁμοῦ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐπὶ μακρὸν χρονικὸν διάστημα ἀκολουθήσασαι τὴν ταλάντευτικὴν ταύτην καὶ ἀνώμαλον πορείαν.

Ἐζητήθη ἔτι νὰ διευκρινισθῆ ποία τις δύναται νὰ ᾖ ἡ σχέση τῆς ἐντάσεως τοῦ ἀρθρίτου ρευματισμοῦ πρὸς τὴν τῆς χορείας, ἂν δηλ. ὀξὺς ἀρθρίτης ρευματισμὸς εἰς πολλὰς ἀρθρώσεις ἐπιφοιτῶν καὶ μετὰ σφοδρῶν συμπτωμάτων ἐμφανιζόμενος δύναται νὰ ἐπιπλέκηται μετὰ χορείας ὁμοίας ἐντάσεως καὶ τανάπαλιν. Ἐκ πολλῶν ἀκριβῶς γενομένων παρατηρήσεων δαίκνυται ὅτι ὅσω ὀξύτερος ὁ ἀρθρίτης ρευματισμὸς, τόσω συχνότερα φαίνονται αἱ καρδιακαὶ καὶ πλευρικαὶ παθήσεις, καὶ τόσω σπανιωτέρα ἡ χορεία, ὅσω δὲ ἠπιώτερος ὁ ρευματισμὸς τόσω συχνότερα καὶ σφοδρότερα ἡ χορεία. Ἄρα εἰς τὴν σχέσιν τῶν δύο τούτων ἐκδηλώσεων τῆς ρευματικῆς διαθέσεως ἡ ἀναλογία εἶναι συχνότερον ἀντίστροφος. Παρατηρητέον δὲ ὅτι ἡ τοιαύτη ἐλαφρότης τῆς χορείας εἰς τὰς σφοδρὰς ρευματικὰς παθήσεις εἶναι ἐνεργητικὴ πρὸς τοὺς πάσχοντας παῖδας. Διότι ἐποὶα βήσανος εἰς τοὺς ὑπὸ σφοδρῶν πόνων κατατρυχομένους ἀρρώστους, ὅτε ἡ ἐλάχιστη κίνησις εἶναι παραίτητος ἀλγηδό-

νων ὑπερβαλλουσῶν, ἂν τὰ μέλη αὐτῶν ἐταράττοντο ὑπὸ ἀενάων καὶ σφοδρῶν κινήσεων, ἀφαιρουσῶν πᾶσιν ἔσυχίαν καὶ τὸν ὕπνον τοῦ πάσχοντος.

II

Πολλοὶ τῶν ἰατρῶν τὴν κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν ἐμφάνισιν τοῦ ρευματισμοῦ ὡς σπανίαν θεωρήσαντες, καὶ ἐξ ἄλλου βλέποντες τὴν συχνότητα τῆς χορείας κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἡλικίαν, ἔλαβον τοῦτο ὡς ἀρκούσαν ἀπόδειξιν πρὸς καταπολέμησιν τῆς δοξασίας τῆς σχέσεως τῆς ρευματικῆς διαθέσεως πρὸς τὴν χορείαν ὡς αἰτίου πρὸς αἰτιατόν. Τὴν δοξασίαν τῆς σπανιότητος τοῦ ρευματισμοῦ παρὰ τοῖς παισὶ θεωρῶν ὡς ἐσφαλμένην ὁ αὐτὸς ἰατρὸς Hager, πειράται νὰ δείξῃ διὰ πολλῶν παρατηρήσεων τὴν συχνότητα τοῦ ρευματισμοῦ παρὰ τούτοις ἀφ' οὗ διανύσωναι τὸ πέμπτον τῆς ἡλικίας αὐτῶν ἔτος καὶ τὴν ἄχρι τοῦδε παραγνωρισθεῖσαν καὶ εἰς αὐξήσιν χωροῦσαν συχνότητα, ὅσα τὸ παιδίον προβαίνει τὴν ἡλικίαν, καὶ ὅταν τοῦτο συνεπλήρωσε τὸ ἑγδοὸν ἢ δέκατον ἔτος. Πρὸ τοῦ τετάρτου δὲ ἢ πέμπτου ἔτους ὀλίγιστα περιστατικὰ ἔχουσι παρατηρηθῆ. Παραδέχεται δὲ ὅτι μικραὶ εἶναι αἱ διαφοραὶ τοῦ ρευματισμοῦ παρὰ τοῖς ἐνήλεξι καὶ παρὰ τοῖς παισίν, οἷον ἡ μικροτέρα ἐντασις τοῦ ρευματισμοῦ παρὰ τοῖς τελευταίοις, ἢ ἐλάσσων τάσις εἰς τὸ γενικευθῆναι, καὶ ἡ μείζων συχνότης τῆς προσβολῆς τῶν ἀρθρώσεων τοῦ τραχήλου (toriculis) παρὰ τούτοις ἢ παρὰ τοῖς ἐνήλεξι, καὶ ἡ μείζων σπανιότης τῆς προσβολῆς τῶν ὀσφυακῶν ἀρθρώσεων καὶ μυῶν (lumbago) παρὰ τοῖς πρώτοις ἢ παρὰ τοῖς δευτέροις.

Παρατηρεῖται δ' ἔτι παρὰ τοῖς παισὶ κατὰ τὴν ὀστρακίαν ρευματισμὸς τῶν ἄρθρων ἄλλοτε ἄλλος τὴν ἐντασιν, καὶ ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ψύχους συνήθως ἐπερχόμενος. Προσβάλλει δ' οὗτος τοὺς τὴν ὀστρακίαν πάσχοντας παῖδας συνήθως εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης ἢ τὴν ἀρχὴν τῆς δευτέρας ἐβδομάδος, εἶναι μικρὸς τὴν ἐντασιν καὶ τὴν διάρκειαν, ἵαται ἐν ὀλίγαις ἡμέραις ἄνευ ὑποτροπῆς καὶ ἄνευ ἐπιπλοκῶν. Προσβάλλει δὲ συνήθως τὰς ἀρθρώσεις τοῦ καρποῦ καὶ τῆς χειρὸς ὡς καὶ τοῦ

τραχήλου (torlicolis). Ενίοτε δὲ προσβάλλει πλείονας ἀρθρώσεις, ὅτε εἶναι ἐπιμονώτερος. Ἄλλοτε ἢ ἀρθρίτις, ὡς τοπικὴ πάθησις, σφοδρύνεται τὰ μέγιστα, ὥστε ἀπολήγει εἰς πύθιν. Ἐπιπλοκαὶ δὲ ἀπὸ τῆς καρδίας κατὰ τὸν εἰδικὸν τοῦτον ρευματισμὸν σπανιώτατα παρατηρήθησαν, ἐν ᾧ τοῦτο τοῦναντίον εἶναι συχρὸν κατὰ τὸν ἀληθῆ καὶ γνήσιον ρευματισμὸν.

Ἄλλ' ἂν καὶ ὁ ρευματισμὸς προσβάλλῃ ἤττον ἐντόνως τοὺς παῖδας, αἱ καρδιακαὶ δὲ ἐπιπλοκαὶ ἐπέρχονται λίαν συχνά, καὶ ἐκ τῶν πολλῶν παρατηρήσεων ἐξάγεται ὅτι σχεδὸν πάντοτε ὁ ρευματισμὸς ἀπολήγει παρ' αὐτοῖς εἰς καρδιακὸν νόσημα. Παρατηρήθη δ' ἔτι ὅτι ὁ ρευματισμὸς καὶ ἐλαφρότατος ὢν, καὶ εἰς μίαν ἢ δύο ἀρθρώσεις περιοριζόμενος, καὶ εἰς ταύτας μόλις ἐμφανῆς γενόμενος, προσβάλλει τὸ κεντρικὸν κυκλοφορικὸν σύστημα, ὡσπερ καὶ ὁ ὀξὺς ἀρθρίτης ρευματισμὸς, καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς ἐντάσεως, διότι αἰτία τῶν φαινομένων τούτων εἶναι ἡ καθολικὴ διάθεσις, καὶ οὐχὶ ἡ μᾶλλον ἢ ἤττον σφοδρὰ τὴν ἔντασιν κατὰ τὰ ἄρθρα τοπικὴ ἐμφάνισις τῆς νοσήσεως.

Ὡσπερ παρὰ τοῖς ἐνήλιξιν οὕτω καὶ παρὰ τοῖς παισὶν ὁ ρευματισμὸς προσβάλλει τὸν ἐγκέφαλον, πλὴν δὲν ἐμφανίζεται οὔτε ὑπὸ τὸν τύπον τῆς μηνιγγίτιδος, οὔτε ὑπὸ ἀποπληκτικὴν μορφήν. Συνηθέστερον δὲ παρὰ παισὶν ὁ ἐγκεφαλικὸς ρευματισμὸς χαρακτηρίζεται ὑπὸ ἡμικωματώδους καταστάσεως ἄνευ παρακοπῶν τὸ πλεῖστον. Τὸ κῶμα τοῦτο ἐπέρχεται βαθμῆδόν, ἢ ἔντασις αὐτοῦ εἶναι διάφορος, διαρκεῖ ἡμέρας τινάς, καὶ ἀπολήγει συχνότερον εἰς ἴασιν, ἐν ᾧ εἰς τὰς ἄλλας ἡλικίας ὁ θάνατος εἶναι συνηθεστέρα ἀπόκλιξις.

Ἴδιον δὲ τοῦ ἐγκεφαλικοῦ ρευματισμοῦ παρὰ τοῖς παισὶν εἶναι ἡ ἀήθης συνακολουθία τῶν νοσηδῶν φαινομένων. Τὸ ἄτακτον (ἄρρυθμον) τῶν κινήσεων καὶ ἡ τοῦ σώματος ἀνησυχία συνυπάρχουσι μετὰ τοῦ ὕπνου τῆς διανοίας καὶ τῶν αἰσθήσεων, δηλαδὴ μετὰ τῆς νάρκης τῆς διανοίας συμπίπτει ἀπασμῶδης διαταραχὴ τῆς κινητικότητος. Ἐν γένει δ' εἶπεν ἡ

χορεία, κλινικῶς, εἶναι ἀναγκαῖον ἐπακολούθημα τοῦ ἐγκεφαλικοῦ ρευματισμοῦ.

Παρὰ τοῖς παισὶ ταῖς χορείαν πάσχουσι παρατηρήθη ἐξασθένησις τῶν διανοητικῶν δυνάμεων ἄλλοτε ἄλλω. Εἰδομεν δὲ ἐν τοῖς ἀνωτέρω ὅτι ὁ ἐγκεφαλικὸς ρευματισμὸς ἐπιφέρει τὴν ἀταξίαν τῶν κινήσεων καὶ τὴν νάρκην τῆς διανοίας. Δὲν δύναται τις ἄρα τὴν μετὰ τῆς ἐξασθενήσεως τῆς διανοίας ἐμφανιζομένην χορείαν νὰ θεωρήσῃ ὡς τὴν συχνοτέραν ἐκφρασιν τοῦ ἐγκεφαλικοῦ ρευματισμοῦ; (1).

Ὡς πρὸς τὴν διάγνωσιν δὲ σύγχυσις τις δύναται νὰ ἐπέλθῃ παρὰ τοῖς παισὶ μετὰ τοῦ ἀρθρίτου ρευματισμοῦ, τῆς ραχίτιδος καὶ τῶν κατὰ τὰς ἐπιφύσεις τῶν ὀστέων τῶν ἄκρων ἀναπτυσσομένων ἀποστήματων. δύναται μὲν ἡ ραχίτις νὰ ἐπέλθῃ ὑπὸ ὀξείαν πορείαν μετὰ συμπτωμάτων φλεγμονωδῶν, πυρετοῦ ἄλλου καὶ ἐξωγκώσεως τῶν ἄκρων τῶν ὀστέων, κυρίως εἰς τὸ πρὸς τὰς ἀρθρώσεις μέρος τούτων, ἕτινα συμπτώματα δύναται νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς ρευματισμὸς, ἐὰν τις δὲν ἀναμνησθῇ τῆς δυνατῆς υπάρξεως τῆς ραχίτιδος. Ἐκτὸς ἄλλων σπουδαίων χαρακτηρῶν, καὶ κυρίως τὴν ἐντόπισιν τοῦ ἄλλου καὶ τῆς ἐξωγκώσεως εἰς τὰς ἀρθρώσεις κατὰ τὸν ρευματισμὸν, ἡ ἡλικία καθ' ἣν παρατηρεῖται ἡ ραχίτις ἀρκεῖ πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πλάνης ταύτης.

Τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐπίφυσιν τῶν ὀστέων τῶν ἄκρων ὑπὸ τὸ περισσότερο γινόμενα ἀποστήματα δύναται εὐκόλως νὰ ἐκληφθῶσιν ὡς ἀρθρίτης ρευματισμὸς, διότι ταῦτα ἐπέρχονται μετὰ

(1) Παρὰ τοῖς ἐνήλιξι τοῖς ἀρθρίτην ρευματισμὸν παθεῖσι καὶ ὑπὸ ἐγκεφαλικοῦ ρευματισμοῦ προσβληθεῖσι παρατηρήθη εἰς πρὸς τῆς προσβολῆς αἱ διανοητικαὶ αἰσθῶν δυνάμεις τὸ πλεῖστον δὲν εἶχον κατὰ φύσιν καὶ ὅτι εἰς τὸν χαρακτηρῶν αἰσθῶν ὑπῆρχε τὸ δεικνύον τὴν ἐκφυθμον ταύτην κατάστασιν. Δὲν δύναται τις ἐνταῦθα νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ρευματισμὸς προσέβλεπε τὸ κεντρικὸν νευρικὸν σύστημα εὐπαθέστερον ὢν, καὶ ὅτι ἐπήνεγκε σειρὰν φαινομένων ἀναλόγων πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ παύοντος καὶ ἐμφανεστέρων καταστάσεων διὰ τὴν μέγιστον διαταραχὴν;

τῶν αὐτῶν γενικῶν συμπτωμάτων, καθ' ὃν καὶ ὁ ρευματισμὸς ἔτι δὲ μετὰ τῶν αὐτῶν τοπικῶν σημείων, τῆς ἐξογκώσεως κατὰ τὰ ἀποστήματα ταῦτα ἐδραζούσης ἐγγυτάτω τῶν ἀρθρώσεων. Ἰσχυρὰ δ' ἔτι αἰτία πλάνης δύναται νὰ ᾖ ἡ αἰτία τῶν ἀποστημάτων τούτων, προερχομένων συνήθως ἐξ ἐπιδράσεως τοῦ ψύχους, ἕπερ' συμβαίνει καὶ κατὰ τὸν ρευματισμὸν. Τὸ οὐσιωδέστατον δὲ σημεῖον πρὸς διάγνωσιν εἶναι ἡ ἔδρα τῆς ἐξογκώσεως κατ' αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀρθρικὸν ἄκρον τοῦ ὀστέου, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν ἀρθρικὸν θάλακρον, ὡς εἰς τὸν ρευματισμὸν.

Τὰ τῆς προγνώσεως τοῦ ρευματισμοῦ παρὰ παισὶν ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἐντάσεως αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ἐπερχομένων ἐπιπλοκῶν. Αἱ ἰσχυραὶ ρευματικαὶ παθήσεις καὶ αἱ εἰς πλείστας χώρας ἐπιποιοῦσαι εἶναι σπανιώτεραι παρὰ τούτοις. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου τὰ χαρακτηρίζοντα τὸν ἐγκεφαλικὸν ρευματισμὸν εἶναι παρ' αὐτοῖς ἡπιώτερα, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου προσβαλλοῦνται οὗτοι ὑπὸ χερσίας. Ἐκ τινῶν δὲ παρατηρήσεων φαίνεται ὅτι παρ' αὐτοῖς ρευματισμὸν πάσχουσιν εἶναι συχναὶ αἱ πνευμονικαὶ παθήσεις, καὶ ἰδίως αἱ πλευρικαὶ κατὰ τὰ ἀριστερὰ κυρίως. Αἱ δὲ καρδιακαὶ ἐπιπλοκαὶ εἶναι λίαν συχναὶ καὶ λίαν σπουδαίαι.

Θεραπεύοντες δὲ τὸν ρευματισμὸν παρὰ τοῖς παισὶν ὡσπερ καὶ παρὰ τοῖς ἐνήλεσι δὲν πρέπει νὰ μεταχειρίζομεθα ἀποκλειστικῶς τοιάνδε ἢ τοιάνδε μέθοδον, ἀλλὰ τὴν λογικὴν καὶ τὴν πηγάζουσαν ἐξ ἐνδείξεων ἀληθῶν καὶ καλλῶς τεθειμένων. Ἰδίως δὲ προσεκτέον τὴν πρᾶληψιν τῶν ἐπιπλοκῶν τὴν ὑπαρξιν τοῦ παιδὸς ὑπάρχοντος καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ ἀνδρωθέντος ἀπειλουσῶν.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΣΠ. ΜΑΓΓΙΝΑΣ.

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΧΩΡΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΚΑΙ ΝΟΣΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΚΟΠΕΛΟΥ.

Ἰ π ο

Α. ΡΙΖΟΠΟΤΛΟΥ.

Αἱ πλείσται τῶν γυναικῶν καὶ μάλιστα αἱ παρθέναι ἐν Σκοπέλῳ συνειθίζουσι νὰ φλεβοτομῶνται τὴν πρώτην Μαΐου ἐκάστου ἔτους καὶ τὴν 21 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ἡμέραν τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου, δεξιζοῦνται δτι οὕτω καθαρίζεται τὸ αἷμα καὶ συντελεῖ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ κάλλους αὐτῶν. Χρῶνται δὲ κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν διαφόροις Μαρτζουρίοις κατασκευαζόμενοι ἀπὸ γυναικῆς Γλακρίσας καλουμένης, αἵτινες διαβεβαιοῦσιν δτι κατὰ τὴν κατασκευὴν προσθέτουσιν εἰς αὐτὰ 40 εἶδη λατρικῶν κατ' ἐξοχὴν δὲ ὑπολήπτονται πολὺ τὰ κατασκευαζόμενα ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου τὰ κάρυα, ἄτινα, ὡς παχέα καὶ μεγάλα τὸν ὄγκον, ἔχουσι τὴν δυνάμιν νὰ παχύνωσιν ὡσαύτως καὶ ἐνδυναμώσωσι καὶ τοὺς χρομένους αὐτοῖς.

Ἔθος προτέτι ἐπικρατεῖ τὴν ἐκφορὰν τῶν νεκρῶν νὰ συνοδεύωσι καὶ γυναῖκες· αἱ δὲ πλείσισταται τὴν συγγένειαν (ἢ σύζυγος, ἢ μήτηρ, αἱ ἀδελφαί, καὶ ἄλλαι ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστέας συγγενεῖς) ἔχουσαι τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς ἀτημέλως πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους ἐβριμμένην δδύρονται καὶ θρηνοῦσι τὸν νεκρὸν κρυγάζουσαι μεγαλοφῶνας, ἔλκουσαι βιαίως τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς των με ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας καὶ τύπτουσαι πολλάκις τὸ στήθος αὐτῶν· ἢ δὲ δυστυχῆς γυνή, ἥς ἀτυχῶς ὁ σύζυγος ἀπέθανεν, ἐπὶ τρία μὲν ἔτη δὲν ἐξέρχεται τῆς οἰκίας, ἐπὶ ἔτος δὲ ὀλόκληρον κάθηται καὶ κοιμάται ἐπὶ τῆς ψάθης καὶ κρέας οὐκ ἐσθίει. Ἡ συνήθεια ὅμως αὕτη προϊόντος τοῦ χρόνου μετριάζεται.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν κυριωτέρων ἐθίμων, παραλείπομεν δὲ πολλὰ ἄλλα, ἀν καὶ πολλοῦ λόγου ἔξια, καὶ περιοριζόμεθα εἰς ταῦτα μόνον, ἐπειδὴ σκοπὸς ἡμῶν εἶναι ν' ἀναφέρωμεν τὰ κυριώτερα ὅσα δύνανται νὰ ἐπηρεάζωσιν ὀπωσδήποτε τὴν ὑγίαν τῶν κατοίκων τῆς νήσου.

Τοιαύτης ούσης περίπου τῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἕξεως τῶν κατοίκων καὶ τῆς ποιότητος τοῦ ἐδάφους καὶ τοῦ κλίματος εὐκόλως ἠδύνατό τις καὶ ἐκ τῶν προτέρων νὰ εἰκόσῃ τίνα εἶσι τὰ ἐπιχωριάζοντα ἐν Σκοπέλῳ νοσήματα.

Καὶ διὰ μὲν τὸ ψυχρὸν, ὑγρὸν, ἄστατον καὶ εὐμετάβλητον τοῦ κλίματος, διὰ τὰς αἰφνιδίους καὶ συχνὰς τῆς ἀτμοσφαιρᾶς μεταβολάς, διὰ τὴν κατέναντι τοῦ βορρᾶ θέσιν τῆς πόλεως Σκοπέλου, ἣν προσβάλλει κατὰ μέτωπον ὁ συνήθως πνέων σφοδρὸς καὶ ψυχρὸς ἀπρκυτίας ἄνεμος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν, συμβαίνουσι συχνότατα τὰ ὀξέα τῶν ὀργάνων τοῦ θώρακος νοσήματα καὶ ἰδίως αἱ φλεγμοναὶ (πλευριτίδες, περιπνευμονίαι, βρογχίτιδες κτλ.) καὶ συνειθίζουσι νὰ επικρατῶσι μᾶλλον κατὰ τὸν Ἰανουάριον καὶ Φεβρουάριον, τὴν ἔνοιξι καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους, τὸ μὲν διὰ τὰς καταχρήσεις, τὰς ὁποίας κάμνουσιν οἱ ἄνθρωποι κατὰ τοὺς καιροὺς τούτους ἕνεκα τῶν ἑορτῶν, τὸ δὲ καὶ διὰ τὰς αἰφνιδίους μεταβολὰς τῆς θερμοκρασίας τῆς ἀτμοσφαιρᾶς, αἵτινες συνειθίζουσι γὰρ γίνονται κατὰ τὰς ὥρας ταύτας τοῦ ἔτους, καὶ διότι, ὡς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπομεν, τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοιξέως ὁ βορρᾶς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἄνεμοι, οἵτινες εἶναι οἱ δεσπόζοντες τῆς νήσου ἄνεμοι, δὲν εἶναι μαλακοὶ ὡς πελάγιοι ἄνεμοι κεκορεσμένοι ἀτμίδων, ἀλλ' ἔρχονται ψυχροὶ ὡς διαβαίνοντες χιονοσκεπεῖς κορυφὰς ὄρεων οὐχὶ μακρὰν τῆς νήσου κειμένων· διὰ ταῦτα συμβαίνουσι συχνὰ ἐν Σκοπέλῳ καὶ οἱ ὀξεῖς γενικοὶ τῶν ἄρθρων ρευματισμοὶ καὶ οἱ χρόνιοι τοιοῦτους ὀξεῖς ρευματισμοὺς ἀπληγήσαμεν καὶ εὐεραπεύσαμεν πολλοὺς ἀπὸ τὸ 1851—1859· εἰς τοὺς πλείστους τούτων σηνυπῆρχεν ὡς συμπλοκὴ καὶ περικαρδίτις ἢ ἐνδοκαρδίτις· διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὰ χρόνια ὀργανικὰ νοσήματα τῆς καρδίας (ὕπερτροφία, ἀλλοίωσις τῶν βαλβίδων καὶ τῶν στομίων τῶν κοιλιῶν αὐτῆς κτλ.) καὶ τὰ τούτοις παρεπόμενα ὑδρωπεῖς (ἀνὰ σάρκα, ἀσκήτης, ὑδροθώραξ) καὶ ἐξογκώσεις τοῦ ἥπατος δὲν εἶναι σπάνια ἐν Σκοπέλῳ.

Φυματώσεις τῶν πνευμόνων καὶ τῶν Μηρίγγων. Αὗται ἐπιπολάζουσι ἐν Σκοπέλῳ καὶ ἀπαντῶνται τόσον συχνὰ ὥστε οὐδόλως ὑπερβολὴ εἶναι ἐὰν εἴπῃ τις ὅτι τὸ ἐν πέμπτον τῶν ἀποθνησκόντων εἶναι φθισικὸν· κατ' ἐξοχὴν δὲ ἀπαντᾶται ἢ φθίσις εἰς τὸ γυναικεῖον φύλον συχνότατῃ εὐκυλίῳ. δὲ εἶναι νὰ ἐννοήσωμεν διατὶ ἐπιπολάζουσι αἱ φθίσεις τῶν πνευμόνων ἐν Σκοπέλῳ τόσον συχνὰ· διότι πρῶτον μὲν ὅπου συχνὰ γινώσκονται τὰ ὀξέα τοῦ θώρακος νοσήματα καὶ ἰδίως αἱ πνευμονίαι, ἐκεῖ κατ' ἀνάγκην συχνότατα πρέπει νὰ γινώσκονται καὶ αἱ τῶν πνευμόνων φυματώσεις, ὡς αὐτὰ κατὰ μέγιστον λόγον αὖσαι παρεπόμενον ἐκείνων· ἀλλὰ τὰ ὀξέα τοῦ θώρακος νοσήματα καὶ μάλιστα αἱ περιπνευμονίαι συμβαίνουσι συχνὰ ἐν Σκοπέλῳ δι' αἷς ἀναφέρομεν ἀνωτέρω αἰτίας, τῶν ὁποίων μάλιστα τὴν θεραπείαν παραμελοῦσιν οἱ κάτοικοι νομίζοντες αὐτὰ συνήθως ὡς ἐλαφρὰ νοσήματα, ἐπομένως παραμελημέναι περιπνευμονίαι, βρογχίτιδες, πλευριτίδες κτλ. — δεῦτερον δὲ ὁ ἐγκλεισμένος βίος καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν, εἰς αἷς ἀπαντᾶται πολὺ συχνότερον, ὡς εἶπομεν, ἢ φθίσις, ἢ λεμφικὴ κρᾶσις, ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὰς πλείστας αὐτῶν καὶ ἡ χοιραδική, τὸ εἶδος τῆς ἐνδυμασίας αὐτῶν, ἢ δυσμηνόβροια ἢ ἰπίσχεσις τῶν ἐμμήνων κτλ. Ἐὰν δὲ πρῶσθέσωμεν εἰς ταῦτα καὶ τὴν πενίαν τῶν κατοίκων, καὶ τὰς συνεπείας ταύτης, ὅλον ὁ κακὸς τρόπος τοῦ ζῆν κτλ. καὶ τὰ ἠθικὰ πάθη εἰς πόλιν πλήθουςαν ἀκαθαρσιῶν, ἐνθα ἕνεκα καὶ τῆς στενότητος τῶν δρόμων ὁ ἀὴρ μὴ ἀνανεούμενος εὐκόλως διατηρεῖται ἕσσει διεφθαρμένος, εὐκόλως δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ διὰ τί τόσον συχνὰ ἀπαντᾶται ἢ φθίσις ἐν Σκοπέλῳ.

Οὕτω δὲ προσγενομένη ἢ φθίσις (φθίσις ἐπίκτητος) μεταδίδεται εἴτα καὶ πολλαπλασιάζεται καὶ διαιωνίζεται διὰ τοῦ γάμου κληρονομικῶς·—διότι εἰς τὰ συνοικέσια δὲν δίδεται ὡς εἶπομεν, ἢ ἀπαιτουμένη προσοχή, οἱ δὲ γάμοι συνάπτονται μεταξὺ τῶν ἐγγχωρίων καὶ πολλάκις ἕνεκα λειψανδρίας καὶ μεταξὺ συγγενῶν, μὴ τηρουμένων ἀκριβῶς τῶν ὑπὸ τῆς ἐκκλησιᾶς ἀπαγορευομένων συνθημάτων.

Ἐγνώρισα δὲ οικογενεῖας, ὧν τὰ πλεῖστα μέλη εἰσὶ φθισικὰ κατὰ κληρονομίαν· μίαν μάλιστα οικογένειαν, ἣς ἔλα τὰ μέλη ἀνεξαιρέτως εἰσὶ φθισικὰ ὁ πατήρ δηλ. καὶ ἡ μήτηρ μετέδωκαν τὴν νόσον εἰς τὰ τέσσαρα τέκνα των (δύο ἄρρενα, ἕνα ἀπέθανον, φθισικὰ τὸ μὲν κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1852 τὸ δὲ 20 ἐτῶν κατὰ Μάρτιον τοῦ 1854, καὶ δύο θήλας, ἀτινα ζῶσιν εἰσέτι) καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν ὑπανδρευθεὶσαι μετέδωκαν αὐτὴν ἢ μὲν εἰς τὰ τέσσαρα τέκνα τῆς, ἢ δὲ εἰς τὸ διετὲς βρέφος τῆς, τὸ ὅποιον τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1854 ἀπέθανεν ἀπὸ φυματώδη Μηνιγγίτιδα (Meningitis tuberculosa). Διὰ ταῦτα καὶ ἡ τελευταία αὕτη νόσος (ἢ φυμάτωσις τῶν Μηνιγγῶν) ἀπαντᾷται συχνότατα ἐν Σκοπέλῳ καὶ μάλιστα εἰς τὰ παῖδια καὶ τοὺς νέους, καὶ ἀποκτείνει σχεδὸν ἅπαντας τοὺς ὑπ' αὐτῆς ἀλισκομένους.

Βρογχίτιδες χρόνιαι. Ἐπομὲν ἀνωτέρω τὰς αἰτίας, ἕνεκα τῶν ὁποίων γεννῶνται εὐκόλως παθήματα τῶν ἐργάνων τοῦ θώρακος καὶ κατ' ἐξοχὴν αἱ φλεγμοναὶ (κατάρροι, βρογχίτιδες, περιπνευμονίαι, πλευρίτιδες κτλ). Ἐς νομίζοντες κατ' ἀρχὰς ὡς ἐλαφρὰ νοσήματα παραμελοῦσι τὴν θεραπείαν αὐτῶν· χρονιάζοντα δὲ οὕτω καὶ ἰδίως αἱ βρογχίτιδες καὶ πλευρίτιδες καθιστῶνται δυσίατοι, ἢ τοῦλάχιστον ἀπαιτοῦσι χρονίαν τακτικὴν θεραπείαν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν σπανιώτατα καθυποβάλλονται οἱ ἀσθενεῖς αὐτοὶ ὥστε τάχιον ἢ βράδιον ἢ ἐπιφέρουσι τὸν θάνατον, ἢ καταντῶσι διὰ βίου ἀνίατοι, ἢ καὶ προξενοῦσιν ὡς γνωστὸν, τὴν φυμάτωσιν εἰς τοὺς προδιατεθειμένους καὶ μάλιστα εἰς τὸ γυναικεῖον φύλον, εἰς ὃ ἐπικρατεῖ ἡ λεμφικὴ καὶ χροιάδική κρῆσις, καὶ τὸ ὅποιον διάγει ἐγκεκλιμένον βίον.— Διὰ ταῦτα ἀπαντῶνται ἐν Σκοπέλῳ συχνότατα αἱ χρόνιαι βρογχίτιδες, καὶ μάλιστα ἐκεῖναι αἰτινὲς συνοδεύονται μετὰ στενώσεως τῶν βρόγχων καὶ ἀπ-φράξεως τινῶν ἐκ τούτων.— Αἱ βρογχίτιδες αὐταὶ παροξύνονται ἀπὸ καιρῶν εἰς καιρῶν καὶ προξενοῦσι τοιαύτην δύσπνοιαν, ὥστε μετασχηματίζεται εἰς ἀληθῆ παροξυσμὸν ἄσθματος· διὰ τῆς ἀκρόασεως ἀκούομεν τότε τοὺς συρίζοντας βόγγους· πολὺ ἰσχυροτέρους

καὶ εἰς μεγαλειτέραν ἔκτασιν ἢ αἰφνιδίως λοιπὸν ἀυξομένη αὕτη δύσπνοια προέχεται εἰς τοιαύτην περίπτωσιν διότι ἡ συνήθως ἐξωγκωμένη οὔσα βλεννομεμβράνη τῶν βρόγχων ἐξογκοῦται ἔτι μάλλον, ὅθεν ἐλλατῶνται ἔτι μάλλον ἢ διάμετρος τούτων, καὶ ἐπομένως γεννῶνται οἱ συρίζοντες βόγγοι, ἢ μεγάλη δύσπνοια κτλ.

Τινὲς ὁμως ἀσθενεῖς (6 τὸν ἀριθμὸν) οὐδὲν συνήθως βρογχίτιδος σημεῖον παρέχοντες (οὔτε βήχα, οὔτε δύσπνοιαν καταλαμβάνονται αἰφνης ἀπὸ καιρῶν εἰς καιρῶν ὑπὸ μεγίστης δυσπνοίας, ὑπὸ βήχδος ξηρᾶς μὲν κατ' ἀρχάς, εἶτα δὲ συνοδευμένης ὑπὸ ἀποχρέψεως ὕψωσιν ἀφύθνου, τὸ πρόσωπόν των ἐγίνετο μελανωπὸν ὡς εἰς τοὺς ἐπαπειλουμένους ὑπὸ ἀσφυξίας ὃ δὲ σφυγμὸς μικρὸς συνεσταλμένος καὶ συχνὸς· τὰ συμπτώματα ταῦτα ἐπέρχονται αἰφνης αὐξάνουσι μεγάλως λίαν ταχέως καὶ εἶτα ἐλαττοῦμενα ἐξαλείφονται μετ' ὀλίγας ἡμέρας οὐδὲν ἔχνος ἀφίνοντα· διὰ τῆς ἀκρόασεως ἀκούει τις καὶ εἰς τούτους· εἰς ὅταν σχεδὸν τὸ στήθος (πολλάκις καὶ εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τοῦ ἀσθενοῦς) συρίζοντας βόγγους· ὃ παροξυσμὸς οὗτος τοῦ ἄσθματος δὲν ἐξηγεῖται ἄρα ἐνταῦθα, διότι αἰφνιδίως ἐξογκοῦται, ὡς εἰς τὰς χρόνιαις βρογχίτιδας, ἢ βλεννομεμβράνη τῶν βρόγχων; ἡ νόσος, ἦτοι, ὡς γνωστὸν, ὁμοιάζει πολὺ ἕνεκα τῶν συμπτωμάτων αὐτῆς μετὰ τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος χρονίας βρογχίτιδας, εἶναι ἀνεμφυβόλως τὸ ἐμφύσημα τῶν πνευμόνων, τὸ ὅποιον ἐπίσης ἀπαντᾷται εἰς τινὰς ἐν Σκοπέλῳ, ἀλλὰ εἰς τὸ πνευμονικὸν ἐμφύσημα ἢ στενοχωρία τῆς ἀναπνοῆς εἶναι σταθερὰ διαρκῆς καὶ αὐξάνει μόνον κατὰ διαλείμματα, ὃ θώραξ ἤχει λαμπρῶς ἐπικρουμένος, τὸ δὲ ἀναπνευστικὸν ψιθύρισμα ἐλαττοῦται σημαντικὰ εἰς τὰ μέρη ταῦτα, καὶ ὑπάρχει εἰς τὰ εἰς τὸ ἐμφύσημα ἀνταποκρινόμενα μέρη μεταβολὴ τοῦ σχήματος (δυσμορφία) τοῦ θώρακος κτλ. διὰ τῶν σημείων λοιπὸν τούτων δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸ ἄσθμα ἐὰν προέρχεται ἀπὸ τὴν μίαν ἢ ἀπὸ τὴν ἄλλην νόσον. Ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν παροξυσμῶν τοῦ ἄσθματος, τὸ ὅποιον προξενοῦσι καὶ τὰ δύο εἰρημένα νοσήματα (τὸ ἐμφύσημα καὶ ἡ

βρογχίτις) ακούομεν επίσης σφίζοντας βόγγους είτε καθαρούς είτε μεμιγμένους μετά βόγγων υγρών κτλ. δὲν εἶναι λοιπὸν ἔλλογον νὰ παραδεχθῶμεν καὶ εἰς τὸ πνευμονικὸν ἐμφύσημα ὡς αἰτίαν τῆς ἐπανόδου τῶν παροξυσμῶν τοῦ ἀσθματος τὴν ἐξόγκωσιν. ἤτις καταλαμβάνει αἴφνης τὸν βλενωμένον τῶν βόγγων, ἔνεκα ψέξεως ὡς τοῦτο συμβαίνει συχνάκις; — Εἰς τινὰς δὲ χρόνιαις βρογχίτιδας παρατηρήσαμεν ὅτι ἡ στένωσις ἐνὸς ἢ πλειοτέρων βόγγων ἐφθανεν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὁ ἀὴρ δυσκόλως ἠδύνατο νὰ διέλθῃ μέρος τι τοῦ πνεύμονος διότι τότε εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ πνεύμονος τὸ ἀνεκνευστικὸν ψυθύρισμα ἢ ἠκούετο λίαν σθενῶς ἢ καὶ ἔλλειπεν ἐντελῶς.

Νοσήματα τῶν γυναικῶν. Ἐπίσης ἀπαντῶνται ἐν Σκοπέλῳ νοσήματα τῶν ὠθηκῶν καὶ τῆς μήτρας καὶ μάλιστα χρόνιαι συχνότατα. ἰδίως δὲ μητρήτιδας χρόνιαι κοκκιάσεις μετὰ ἐκδάρσεων ἢ καὶ ἐξελεύσεων τοῦ στομίου τῆς μήτρας, αἱματοκῆλας τῆς μήτρας, λευκόρροϊαν, δημηνόρροϊαν ἢ ἐπισχέσεις τῶν ἐμμήνων ἢ ἀμηνόρροϊαν. Ἐνίοτε δὲ καὶ καρκινίον τῆς μήτρας, οὐμὴν ἀλλὰ καὶ αἱ προπτώσεις καὶ αἱ παραγκλίσεις τῆς μήτρας δὲν εἶναι σπάνιαι ἐν Σκοπέλῳ. — Τὰ δὲ κυριώτερα καὶ συνηθέστερα αἴτια τῶν νοσημάτων τούτων (μὴ ἀποκλειομένων ἐννοεῖται καὶ τῶν ἄλλων αἰτιῶν) καθόσον ἠδυνήθηεν νὰ παρατηρήσω εἰσὶν ἡ κακὴ συνήθεια τοῦ νὰ ἐπικάθηνται αἱ γυναῖκες εἰς τοὺς δρόμους μετὰ γυμνοὺς τοὺς πόδας ἐπὶ καταψύχρων πετρῶν οὐ μόνον τὸ θέρος ἀλλὰ καὶ τὸ φθινόπωρον καὶ τὴν ἀνοιξιν, πολλάκις δὲ καὶ τὸν χειμῶνα ἐν ἡμέραις ἐπισήμοις περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς 8 — 10 ὥρας τῆς νυκτός, ὅτε ἡ ὑγρασία καὶ ἡ ψύχρα τῆς ἀτμοσφαιρας αὐξάνει, καὶ νὰ πλύνωσι τὰ ἐνδύματα ἐν ταῖς δεξαμεναῖς τῶν κρηνῶν καὶ ἐν ταῖς βρύμασι τῶν ὑδάτων, ἐμβαπτιζόμεναι μέχρι γονάτων καὶ μηδὲνα λόγον ποιοῦμεναι τῆς παρατυχοῦσης καταστάσεως τοῦ μητρικοῦ συστήματος; προσέτι δὲ καὶ ἡ κατὰ τὸν τοκετὸν καὶ τὴν λοχείαν κακὴ ἐν γένει διατήρησις αὐτῶν καὶ περιποίησις διότι τὴν θεραπείαν ἐγγίνει τῶν κατὰ τὴν λοχείαν τυχῶν ἐπελθόντων νοσημάτων ἢ ἐνοχλήσεων οἱ

ἤποτε τῆς μήτρας ἐμπιστεύονται ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς μαιῶς. ὑποκειμένων λοιπὸν τῶν γυναικῶν τούτων εἰς τὴν διηνεκῆ σχεδὸν ἐπιβροχὴν τοῦ ψύχους καὶ τῆς ὑγρασίας, καὶ μάλιστα τῶν κατωτέρων αὐτῶν ἄκρων, καὶ εἰς τὴν συνήθως ἐρεθιστικὴν θεραπείαν τὴν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ τῶν μαιῶν διευθυνομένην, αἰτινες καὶ χειρισμοὺς ἀνεπιτηδείους καὶ βλαπτικούς ἐπ' αὐτῶν συνήθως ἐπιχειροῦν, καὶ πεσσοὺς οὐκ ὀλίγους ἠλειμμένους μετὰ ἐρεθιστικῶν ὕλας ἐντὸς τοῦ στομίου τῆς μήτρας πολλάκις εἰσάγουσιν, εὐκόλον εἶναι νὰ ἐννοήσωμεν τὴν γέννησιν τῶν ἀνωτέρω μνησθέντων νοσημάτων τῆς μήτρας, ἐντεῦθεν δὲ καὶ αἱ αἱματοκῆλαι τῆς μήτρας, τὰς ὁποίας ἀπαντᾷ τις τόσον συχνὰ ἐν Σκοπέλῳ, αἱ ἐπισχέσεις τῶν ἐμμήνων, αἱ δυσμηνόρροϊαι, καὶ αἱ τούτων ἐπακόλουθοι ἀντικαταστατικαὶ ἐνίοτε αἱμορραγαί (αἱμοπτύσεις κτλ.), αἰτινες ὅμως ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσὶ συμπτωματικαὶ ὀργανικῶν ἀλλοιώσεων τῶν πνευμόνων (φθίσις), ἢ τῆς καρδίας. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὰ ὑστερικά νευρικὰ φαινόμενα, τὰ ὁποία παρατηρεῖ τις ἐν Σκοπέλῳ εἰς τὰς πλείους τῶν γυναικῶν. — Καὶ αἱ συχναὶ ἐκτρώσεις καὶ αἱ συνέπειαι αὐτῶν.

Αἱ χλωρώσεις καὶ αἱ ἀναιμίαι εἶναι ἐπίσης συχνόταται ἐν Σκοπέλῳ διὰ τὴν καθεστηκότα καὶ ἐγκαλεισμένον βίον τῶν γυναικῶν, διὰ τὴν ἀνεπανάρκειαν τῆς τροφῆς αὐτῶν (διότι μόλις τὰς ἐπισήμεους ἡμέρας ἐσθίουσι κρέας αἱ πολλαί), διὰ τὴν κακὴν συνήθειαν τοῦ νὰ φλεβοτομῶνται ἄνευ ἀνάγκης τὴν ἀ. Μαίτου ἐκάστου ἔτους, πολλάκις δὲ καὶ πλειότερον, διὰ τὸν διεφθαρμένον ἀέρα, τὸν ὁποῖον διηνεκῶς σχεδὸν ἀναπνέουσι καὶ μάλιστα αἱ παρθένοι. ἐὰν δὲ προσθέσωμεν εἰς ταῦτα καὶ ὅτι ἠθικῶς ὑποφέρουσι καὶ κατατρώχονται ὅχι ὀλίγοι διὰ τὴν ἄκραν πενίαν των, διὰ τὴν ὀκνηρίαν καὶ ἀθλιότητα τῶν συζύγων των, διὰ τὴν δυσκολίαν πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν συγγατέρων των καὶ δι' ἄλλας ἀναλόγους αἰτίας, οὐδόλως θαυμαστὸν εἶναι διατὶ ἀπαντᾷται τόσον συχνὰ καὶ ἡ *υστερίτις* (υστερισμὸς) ἐν Σκοπέλῳ ὑπὸ ὕλας αὐτῆς τὰς μορφάς. Ἡ συχνοτέρη δὲ μορφή τῆς νόσου εἶναι γνωστὴ ὑπὸ τὸ κοινὸν ἄ-

νομα ψυχόπονος ὑπὸ τὸ ἄνομα ἕμως τοῦτο συγγέουσι καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη νοσημάτων, διότι, καθ' ὅσον ἔλαβον εὐκαιρίαν νὰ παρατηρήσω, εἰς τὰς πλείστας τῶν γυναικῶν ὑπάρχει ἡ *υστερικὴ*, οὕτως εἶπειν, καλουμένη *γαστραλγία* (γαστροδυνία), χαρακτηριζομένη ὑπὸ τῶν ἐξῆς συμπτωμάτων ἐρεθιστικότης αἰφνιδίως καὶ ἀκαταπαύστως ἀναγεννωμένη ἀπὸ τὸ κέντρον τοῦ ἐπιγαστρίου, στενοχωρία κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, αἰτίνας εἶναι τόσον ἐνδελχεῖς καὶ ἰσχυραὶ, ὥστε προξενοῦν ναυτιάσεις (λιγούριας), πολλάκις δὲ καὶ ἐμέτους, γαστροδυνία, ἥτις παραλίπει τὰς δυνάμεις, ἐπιφέρει μελαγχολίαν, καὶ τὸ χειρότερον ἀφαιρεῖ τὴν ὄρεξιν, κωλύει τὴν πέψιν καὶ γεννᾷ διάτασιν ἀερώδη τοῦ στομάχου ἐπακολουθουμένην ὑπὸ ἐρυγῶν ἠχητικῶν, ἀόσμων, μὴ ὀξειῶν ἢ κατὰστασις αὕτη παρατεινομένη ἐπιφέρει *γαστραλγίας* διαφερούσας ἀπὸ τὰς καθ' αὐτὸ τοῦ στομάχου νευραλγίας, διότι συνοδεύονται καὶ ὑπὸ σπασμῶν τοῦ οἰσοφάγου, καὶ ὑπὸ δυσπραγίας παροδικῆς, ὑπὸ πόνου ἐλαφροτέρου μὲν ἀλλὰ σπαρακτικοῦ καὶ συνοδευομένου ὑπὸ καταπτώσεως ἠθικῆς, ἥτις βαίνει μέχρις ἀπελπισίας. — Εἰς ὄλιγας δὲ ἀπαντᾷται ἢ καθ' αὐτὸ *γαστραλγία* (νεύρωσις τοῦ στομάχου) εἰς ἄλλας δὲ ἀπαντᾷ τις τὸν περιφημον χολώδη κώλικα, καὶ εἰς ταύτας ἡ αὔρα, οὕτως εἶπειν, ἀρχεται ἀπὸ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον συνοδευομένη ὑπὸ πόνου νυκτικῶν καὶ πλανητικῶν, ὑπὸ μεγάλης στενοχωρίας, ὑπὸ συνεχῶν ριπτασμῶν, ὑπὸ ἐρυγῶν συχνῶν καὶ ὑπὸ ἐκκενώσεως χολῆς ἀφροδίου, πρασίνης καὶ καθαρῆς κτλ. Καὶ γνωστὸν μὲν εἶναι ὅτι τὸ σύνολον τῶν συμπτωμάτων τούτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ προέρχεται ἀπὸ χολικοῦ λίθου ἢ ἐνίοτε καὶ ἀπὸ τινος ἄλλου τοῦ ἥπατος νοσήματα, ἀλλ' ὅμως εἰς τινὰς περιστάσεις μοι ἐφάνη ὅτι ἡ κατὰστασις αὕτη προέρχεται ἀπὸ διατάραξιν ἀπλῶς *σπασμωδικήν*. — εἰς τινὰς δὲ ἄλλας ἢ παρ' αὐτῶν αἰτιωμένη *γαστραλγία* (ψυχόπονος) εἶναι συμπτωματικὴ τῆς ἡμικρανίας. — εἰς ἄλλας δὲ ὑπάρχει *χρόνια γαστρίτις* ἕνεκα τῆς κακῆς ἐν γένει τροφῆς, ἥτις παροξυνομένη ἐκ διαλειμμάτων προξενεῖ πόνους κατὰ τὸ ἐπιγάστριον, ναυτιάσεις, δίψαν, ἐνίοτε ἐμέτους κτλ. — καὶ εἰς ἄλλας ἕνεκα

ψύξεως καὶ μάλιστα τῶν ποδῶν, προσγίνεται ρευματικὴ τις πάθησις τοῦ στομάχου, ἥτις προξενεῖ πόνους κτλ. — Τὰ διάφορα δὲ ταῦτα εἶδη τὰ ὅποια, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, σημαίνουσιν ἐν Σκοπέλῳ μὲ τὸ κοινὸν ἄνομα *ψυχόπονος* ἀπαιτοῦσιν, ἐννοεῖται, καὶ διάφορον θεραπείαν.

Δυστοκίαι. — Καὶ αὗται δὲν εἶναι σπάνια ἐν Σκοπέλῳ, δι' ἃς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν αἰτίας· διότι εἰς τὸ διάστημα τῶν ἐκτῶ ἐτῶν, ἐπτά μὲν ἀπῆντησα δυστοκίας, καθ' ἃς τὸ παιδίον προέβαλε τὸν ὄμον, τριάκοντα δὲ περίπου ἐπισχέσεις τῶν ὑστέρων, ἐξ ὧν πέντε *ἐμφυλακίσεις* (*incaeratio placentiae*), αἱ δὲ λοιπαὶ ἐκ τῆς μὴ ἀποκολλήσεως ἢ ὀλοκλήρου ἢ μέρους τοῦ ὑστέρου· πολλάς δὲ δυστοκίας ἕνεκα ἀδρῆνεας (τῶν συστολῶν) τῆς μήτρας κτλ. Εἰς ἀπάσας δὲ τὰς εἰρημένους δυστοκίας ἐδέησε νὰ ἐπεμβῇ ἡ τέχνη, διότι, καὶ εἰς τὰς ἐπτά μὲν πρώτας δυστοκίας ἐνήργησα τὴν στροφὴν, ἄπασαι δὲ αἱ ἐπισχέσεις τοῦ ὑστέρου ἰάθησαν διὰ τῆς τεχνητῆς ἀποκολλήσεως, εἰς δὲ τὰς λοιπάς ἢ ἐδόθη δ' ἐρυσιβώδης βρωμῆς, ἢ ἰγένετο χρῆσις ἐμβρυουλκοῦ. — Σημειωτέον δὲ ὅτι συνήθως τὸ μὲν ἐμβρυον εἶναι ταχέως, ἢ δὲ μήτηρ διατρέχει τὸν ἐσχάτον κίνδυνον, διότι ἐὰν προσέλθῃ ὁ ἰατρὸς καὶ ἀποπερατώσῃ τὸν τοκετὸν, προσβάλλεται ἡ φιλοτιμία καὶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἰκανότης τῆς μαίας, διὰ τοῦτο αἱ μαῖαι, αἰτίνας ἄλλως εἰσὶν ἀμαθέστατοι, οὐχὶ μόνον παραλείπουσι τὸ ἱερὸν καθήκον των τοῦ νὰ παραστήσωσι τὴν κατεπίγουσαν ἀνάγκην τῆς παρουσίας τοῦ ἰατροῦ, ἀλλὰ καὶ σπανίως συγκατατίθενται μάλιστα εἰς τὸ νὰ προσκληθῇ ἰατρὸς, ὅταν ἡ περὶ τὴν τίκτουσαν ἀνησυχῶσι καὶ τὸ ἀπαιτήσωσιν. Καὶ πόσον μὲν τὸ τοιοῦτον γίνεται πρόξενον μεγάλου κακοῦ εἰς τε τὸ ἐμβρυον καὶ εἰς τὴν τίκτουσαν περιττὸν νὰ εἶπωμεν. — Δὲν δυνάμεθα ἕμως νὰ διέλθωμεν ἐν σιγῇ, χάριν παραδείγματος, καὶ τὸ θλιβερὸν περιστατικὸν γυναικὸς ἐν δυστοκίᾳ πρὸ τριῶν ἡμερῶν εὐρισκομένης, εἰς ἣν εὐρομεν τὸν μὲν βραχίονα τοῦ ἐμβρύου ἐκτὸς τῶν γεννητικῶν ὀργάνων τῆς τικτούσης μέχρι τοῦ ὄμου, φέροντα τομὴν περιφερικὴν τῶν ἀπκλῶν μορίων μέχρι τοῦ ὄστου ὑπὸ τῆς μαίας βλη-

θείσαν προς διεκάλυψιν δὴθεν τοῦ τακτοῦ, δεῦρῆξιν δὲ τῆς μήτρας τῆς τικτούσης, καὶ διὰ τοῦ ῥήγματος αὐτῆς προβάλλοντα τὰ μέλη τοῦ ἐμβρύου.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ταύτων χώραν λαβόντων ἐν τῷ δήμῳ Σκοπέλου.

Ἡς δὲ τὸν τῆς Γλώσσης δῆμον σποράδην κατωρισμένον ἄντα, ἐπὶ ὑψηλοῦ μέρους καὶ πανταχόθεν καλῶς ἀεριζόμενον, οὐτινος οἱ κάτοικοι, καὶ μάλιστα αἱ γυναῖκες, δὲν διάγουσιν ὡς αἱ τοῦ δήμου Σκοπέλου βίον ἐγκεκλισμένον καὶ καθεστηκότα, ἀλλὰ ἐξέρχονται καθ' ἑκάστην εἰς ἐξοχικὰς ἐργασίας, καὶ ἡ φθίσις δὲν εἶναι τόσον συχνή καὶ τὰ νοσήματα τῆς μήτρας ὀλιγώτερα, καὶ οἱ ὑστερισμοὶ σπανιώτεροι καὶ αἱ δυστοκίαι.

Σπανίως δὲ ἀπαντᾷ τις ἐν Σκοπέλῳ γυναῖκα ἐχούσα τοὺς ὀδόντας ὑγιεῖς ἅπαντας, στίλβοντας καὶ καθαροὺς, συνήθως δὲ παρατηρεῖ τις ὅτι αἱ γυναῖκες ἀπώλεσαν τοὺς πλείστους ὀδόντας, καὶ τοὺς εὐαριθμούς, οὗς φέρουσιν, ἔχουσιν ἢ διεφθαρμένους ἢ τεριδονισμένους· τοῦτο δὲ ἀποδοτέον κατὰ τὸ πλείστον μὲν μέρος εἰς τὰ ἐκ μετάλλων καὶ κατ' ἐξοχήν ἐξ ὑδραργύρου κατασκευαζόμενα ψιμίθια ὧν καταχρῶνται, μέρος δὲ καὶ εἰς τὰς συνήθεις ἄλλας αἰτίας (τὴν ὑγρασίαν, τὸν ἐγκεκλισμένον βίον, τὸν διεφθαρμένον ἀέρα, τὴν χοιραδικὴν κρᾶσιν κτλ.). διὰ ταῦτα δὲ ἴσως συχνὰ περ' αὐταῖς εἶναι αἱ νευραλγίαι τοῦ τριδύμου νεύρου καὶ ἰδίως τῶν σιαγονικῶν αὐτοῦ κλάδιον. Καὶ ἡ συνήθεια δὲ τοῦ νὰ χρωματίζωσι μελαίνως πολλὰκις τοῦ ἔτους τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς, δὲν φαίνεται ἀθῶα εἰς τὴν γένεσιν ὀφθαλμίων τινῶν καὶ νευραλιῶν τοῦ τριδύμου νεύρου κατ' ἐξοχήν, καὶ νοσημάτων τοῦ ὠτός, διὰ τὴν ὑψηλὴν θερμοκρασίαν, ἣν ἔχουσι τὰ πρὸς τοῦτο χρώμενα ἐμπλαστρα καθ' ἣν σιγμῆν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐπιτίθενται, καὶ διὰ τὴν μετὰ ταῦτα ψύξιν αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἐρεθιστικὰς ἴσως ιδιότητάς.

(ἀκολουθεῖ).

ΠΕΡΙ ΚΑΘΑΡΑΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΑΥΤΗΣ

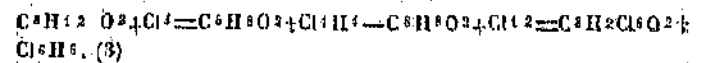
Ἰ π δ

ΑΧ. ΓΕΩΡΓΙΑΝΤΑ.

Συνανομία. — Chloral. — Hydrure de trichloracetylé. — Trichloraldehyde.

Προκειμένου νὰ καταστήσωμεν γνωστὰ τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀρτίως γενομένων φυσιολογικῶν καὶ θεραπευτικῶν πειραμάτων ἐπὶ τοῦ ζῶντος ὄργανισμοῦ διὰ τῆς χλωράλης (chloral), οὐσίας περὶ ἧς δὲ ἐν Αθήναις μὴ λατρικὸς τύπος ἐλάλησέ πως, νομίζομεν οὐχὶ ἄπο σκοποῦ νὰ προτάξωμεν σύντομον αὐτῆς ἀφήγησιν ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ χημικὴν ἐποψίν, ἰδίως διαφωνούντων τῶν χημικῶν ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀναγωγῆς αὐτῆς.

Πρῶτος τὴν χλωράλην ἀνεκάλυψε τῷ 1832 ὁ Liebig παρασκευάσας αὐτὴν διὰ τῆς τοῦ χλωρίου ἐπὶ τὸ οἶνόπνευμα ἐπιδράσεως, διὸ καὶ ἀπεκάλεσεν αὐτὴν Chloral, λέξιν ἐμφανίσαν σῶμα σύνθετον ἐκ χλωρίου καὶ οἶνοπνεύματος (Chlor=chlors καὶ al=alcool) (1). Ὁ Staudeler παρεδέχθη ὅτι ἡ χλωράλη προκύπτει ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χλωρίου ἐπὶ τινὰ σώματα δυνάμενα νὰ σακχαροποιηθῶσιν, ὡς τὸ ἄμυλον ἢ τὸ σάκχαρον (2). Μετ' αὐτοῦς ὁ Dumas τῷ 1834 ἐρίσας τὴν ἀκριβῆ τῆς χλωράλης σύνθεσιν, παρεδέχθη πρὸς ἐξήγησιν τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῆς ὅτι, τῆ ἐπιδράσει τοῦ χλωρίου ἐπὶ τὸ οἶνόπνευμα, παράγεται τὸ πρῶτον βξικὸς αἰθέρ, ἐκ τούτου δὲ ἀκόλουθως, γενομένης ἀντικαταστάσεως ὁ ἀτόμων χλωρίου πρὸς ὁ ἄτομα ὑδρογόνου, παράγεται ἡ χλωράλη, τῆς ἐξηγήσεως ταύτης ἔδωκε τὰς ἐξῆς ἐξισώσεις

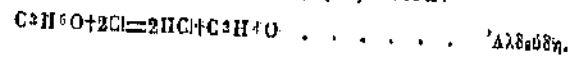

(1) Nysten. Dictionnaire de Médecine etc. Σελ. 279. — (2) Annalen der chemie und Pharmacie τόμ. 81ος. Σελ. 104 καὶ τόμ. 108ος. Σελ. 283. (Ἐν ταῖς πρακτικαῖς τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας.) — (3) Annales de chimie et de Physique. 2me série. Τόμ. 56ος. Σελ. 125.

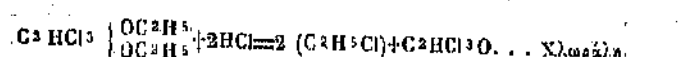
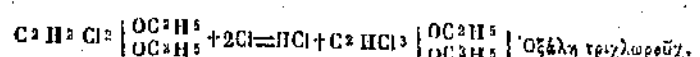
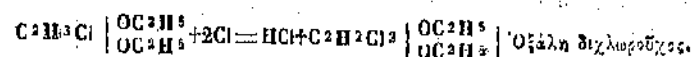
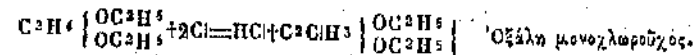
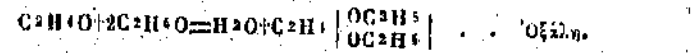
Άπασα εὐ-η τοῦ Dumas ἡ θεωρία ἀνεσκευάσθη κατὰ τὴν με-
τέπειτα χρόνον ὑπὸ τοῦ Regnaud, παραδεχθέντος ὅτι κατὰ τὸν
πρῶτον τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χλωρίου ἐπὶ τὸ οἶνόπνευμα καιρὸν
παράγεται ἡ ἀλδεύδη (1), ἐκ τῆς ἐπιδράσεως δὲ ἀκολουθῶς τοῦ
χλωρίου ἐπὶ τὴν ἀλδεύδην παράγεται ἡ χλωράλη, ἐπομένως
κατὰ τὸν Regnaud ἡ χλωράλη εἶναι τριχλωροῦχος ἀλδεύδη (2).

Καὶ ἡ θεωρία αὕτη καίτοι ὑποστηριχθεῖσα καὶ ὑπὸ τοῦ
Kobie (3), δὲν ἐβράδυνε νὰ ἀνεσκευασθῇ ὑπὸ τοῦ Wurtz (4),
καταδείξαντος ὅτι τῇ ἐπιδράσει τοῦ χλωρίου ἐπὶ τὴν ἀλδεύ-
δην παράγεται χλωροῦχος ἀσετύλη (5) (chlorure d'acétyle),
ἐκ τῆς ὁποίας ἀδύνατον νὰ παραχθῇ ἡ χλωράλη.

Τῷ 1868 ὁ Lieben (6), ἐπιδοθεὶς ἐκ νόου εἰς τὴν σπουδὴν
τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χλωρίου ἐπὶ τὸ ἐνυδρον οἶνόπνευμα, ἀνε-
κάλυψεν ὅτι προκύπτουσι διὰ ταύτης τὰ χλωροῦχα τῆς δξά-
λης (7) προϊόντα, συναπέρανε δὲ ὅτι πιθανῶς ἡ χλωράλη
προκύπτει ἐκ τῆς ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ὑδροχλωρικοῦ δξέος
ἀποσυνθέσεως τῆς τριχλωροῦχου δξάλης, καὶ παράστανε
τὴν τοῦ οἶνοπνεύματος τῇ ἐπιδράσει τοῦ χλωρίου εἰς χλωρά-
λην μετατροπὴν διὰ τῶν ἐξῆς ἐξισώσεων

(1) Ὁ Döbereiner ἀνακάλυψε τὴν οὐσίαν ταύτην ἀπακάλεσε διὰ
τῆς λέξεως Aldehyde, εἶναι δὲ αὕτη σύνθετος ὡς ἐξῆς $al = alcohol$,
ἢ ὡς μῆριον ἐμφαίνον στέρησιν, καὶ $hydro = hydrogène$. Ἡ ἀλδεύδη
ἔχει τύπον (formule brute) $C^2H^4O^2$. — (2) Annales de chimie
et de Physique. Τόμ. 74ος. Σελ. 420. — (3) Annalen der chemie
und pharmacie. Τόμ. 54ος. Σελ. 183. (νότηδι) — (4) Annales de
Chimie et de physique. 3me Série, τόμ. 49ος. Σελ. 58. — (5) Τὸ
ὄνομα Acétyle ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Liebig εἰς τὴν ὑποθετικὴν ῥίζαν τοῦ
ὄξους δξέος, τῆς ἀλδεύδης κλ., ἔχει δὲ τύπον C^2H^3 . — (6) Annales
de chimie et de Physique. 3me Série. Τόμ. 52ος Σελ. 313. —
Wurtz traité élémentaire de chimie médicale. II. Chimie orga-
nique. 2me édit. 1868. Σελ. 254. — (7) Ὁξάλη καλεῖται τὸ ἐκ τῆς ἐνώ-
σεως τῆς ἀλδεύδης. (hydrate d'oxyde d'acétyle) μετὰ τοῦ ὀξειδίου τῆς
οὐλῆς (oxyde d'éthyle) ἡ αἰθέρως προκύπτουσα οὐσία, ἔχει δὲ τύπον
 $C^2H^4O^2$.

Τὴν ἀλήθειαν τῆς γνώμης τοῦ Lieben ἐπιβεβαίωσι ἀφ' ἐνός
μὲν ἡ τοῦ Beilstein ἀνακάλυψις, δι' ἧς παράγεται ἀλδεύδη
τῇ κατεργάσει δξάλης δι' ὀξικοῦ δξέος, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ
τοῦ Paterno αἱ ἔρευναι, παραγαγόντος διχλωροῦχον ἀλδεύδην
διὰ τῆς διχλωροῦχου δξάλης. Πρὸς ἐναργεστέραν ὁμῶς τῆς
ἀληθείας ταύτης καταδειξὴν ὁ Paterno (8) ἐθεώρησεν ἀναγ-
καίον νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ τριχλωροῦχος δξάλη ἔγκειται με-
ταξὺ τῶν προκυπτόντων ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χλωρίου ἐπὶ
τὸ οἶνόπνευμα προϊόντων, καὶ ὅτι δύναται ν' ἀναχθῇ εἰς χλω-
ράλην, τοῦτο δὲ καταδηλοῦται διὰ τῆς ἐξῆς τῶν ἐργασιῶν
αὐτοῦ σειράς. Τῇ ἐπιδράσει χλωρίου ἐπὶ οἶνόπνευμα 80⁰ πα-
ράγονται συγχρόνως ἢ τε διχλωροῦχος καὶ ἡ τριχλωροῦχος δξ-
άλη, εἰς τὸ προϊόν τοῦτο προστίθεται ὕδωρ, τὸ δὲ εἰς τὸν πλο-
μένα τοῦ ἀγγείου συλλεγόμενον ἔλαιον πλύνεται διὰ ποτάσης
καὶ διυλίζεται, ἡ τριχλωροῦχος δξάλη ἐμπεριέχεται εἰς τὰς
ὑπὲρ τὸν 185 βαθμὸν ἀφικνουμένης μοίρας, ἐπομένως πρὸς
ἀποχώρισιν διυλίζονται αἱ μοίραι αὗται ἐν βεύματι ἀτμῶν
ὑδατος, συλλεγομένου ἰδικιτέρως τοῦ τελευταίου τεταρτημο-
ρίου, ὅπερ ἀναδιυλίζεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀποχωριζο-
μένων πάντοτε τῶν τελευταίων μοιρῶν, τῆς πράξεως ταύτης
πολλάκις ἐπαναληφθείσης οἱ ὑδατμοὶ συμπαρασύρουσιν ἐν τέ-
λει οὐσίαν χρυσταλλουμένην ἅμα ἐν τῷ ἀγγεῖῳ πίπτουσαν, ἣτις,

(8) Comptes rendus de l'Académie des Sciences. Séance de 12
8bre 1868. 2me. Semestre. Τόμ. 67ος ἀριθ. 15ος Σελ. 765—767

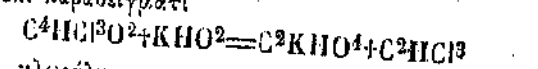
συνθλιβομένη εντός πλειόνων, δ' υλιστήρος χάρτου διπλών, διυ-
λιζομένη και κρυσταλλουμένη, αποτελεί την καθαράν τριχλω-
ρυδρον οξάλην, αὕτη δὲ θερμαινομένη μετὰ συνήθους θεϊκοῦ
οξέος μέχρι 150⁰ ἀποδίδει διὰ τῆς διυλίσεως τὴν χλωράλην.

Καὶ αὗται μὲν αἱ περὶ τῆς ἀναγωγῆς τῆς χλωράλης δοξα-
σίαι. Παρσκευάζεται δὲ ὡς ἔπεται διὰ διαχεύσεως χλωρίου
εἰς ἔνυδρον οἰνόπνευμα μέχρι κόρη σχηματίζονται δύο στρώ-
ματα, τούτων τὸ κατώτερον εἶναι ἡ ἔνυδρος χλωράλη, ἥτις
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ τινα χρόνον μεταβάλλεται εἰς κρυσταλ-
λικὴν μάζαν, ἂν δὲ εἰς τὴν ἀποχωρισθεῖσαν ταύτην μάζαν
προσθέσωμεν μεγάλην θεϊκοῦ οξέος ποσότητα και ἀναταρά-
ξωμεν καλῶς, ἡ χλωράλη ἐπιπλέει, ὅπως δὲ ἐντελῶς καθαρι-
σθῆ ἀναδιυλίζεται μετὰ θεϊκοῦ οξέος, μετέπειτα δὲ μετὰ
καυστικῆς τιτάνου, πλύνεται δι' ὕδατος και θερμαίνεται τέ-
λος μέχρι 180⁰, ὅτε παράγεται ἡ ὑγρὰ χλωράλη (1).

Ἡ εἰδικὴ αὐτῆς βαρύτης εἰς θερμοκρασίαν 0⁰ εἶναι 1,5183,
εἰς θερμοκρασίαν δὲ 18⁰ εἶναι 1,502 κατὰ τὸν Κυρμ (2).

Ἡ χλωράλη εἶναι ὑγρὸν ἄχρουν, πτητικὸν, ἰδιαζούσης δια-
περάστικῆς ὁσμῆς, οἱ ἀτμοὶ αὐτῆς ἐρεθίζουσιν ὑπερβαλλόντως
τοὺς ὀφθαλμοὺς, διακλύεται δὲ ἐντελῶς εἰς τὸ ὕδωρ, τὸ οἰνό-
πνευμα και τὸν αἰθέρα.

Κατὰ τὸν Duinas (3) τὰ ἀλάλα ἀποσυνθέτουσι τὴν χλω-
ράλην εἰς χλωροφόρμιον και μυρμηκούχους ἐνώσεις (formia-
les), ὡς ἐπὶ παραδείγματι

χλωράλη. χλωροφόρμιον.

τὴν αὐτὴν και ὁ Kekulé (4) ἔχει γνώμην, ἣν και ὁ Lie-
broich ἀσπάζεται (5).

(1) Dictionnaire de Chimie pure et appliquée. par Wurtz.
6me fascicule 1869. Article Chloral. Σελ. 865. — (2) Ἀπόθ. —
Wurtz. Traité élémentaire de chimie médicale. Chimie organi-
que. 2me édition. 1868. Σελ. 254. (3) Wurtz. Traité élémentaire
de chimie médicale. 2me édit. Chimie Organique. Σελ. 255.
(4) Ἀπόθ. — (5) Comptes rendus des séances de l'Académie
des Sciences Τόμ. 69^{ος} ἀριθ. 7. Ἀυγούστου 16. 1869. Σελ. 487.

Διάφοροι εἶναι αἱ τῆς χλωράλης σκευασαί, περὶ ὧν ἐν ἐπιτέ-
σει λόγος γίνεται ἐν τῇ τῆς χημείας λεξικῇ τοῦ Wurtz, ἡ
εἰς τὰ φυσιολογικὰ ἔμως και παθολογικὰ πειράματα ἐν χρή-
σει, εἶναι ἡ ἔνυδρος εἴτε εἰς ὕδωρ διαλυμένη, εἴτε μετὰ
σεραπίων ἠνωμένη.

Τὰ πρῶτα φυσιολογικὰ πειράματα, τουτέστιν ἐπὶ ζώων
και ὑγιῶς ἐχόντων ζώων, ἐπεχείρησεν ὁ Liebroich ἐν Βερο-
λίῳ, τούτων δὲ τὸ περιγεγόμενον ἐγνωστοποίησεν εἰς τὴν Ἀκα-
δημίαν τῶν ἐπιστημῶν τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς
16 Ἀυγούστου τ. ε. (1), συγκεφαλαιοῦται δὲ ὡς ἔπεται. Ἐγ-
χύτικε ὑποδερμικῶς διάλυσιν ἐνόδρου χλωράλης εἰς βατρά-
χους, παρετήρησεν ὅτι τὸ πρῶτον τὰ ζῶα ταῦτα καταλαμβά-
νονται ὑπὸ ὕπνου, κατόπιν δὲ ἐπιγίνεται ἀναισθησία, παράλυ-
σις δὲ τῆς καρδίας ἐπέρχεται μετὰ μέγθλας και θανατηφό-
ρους δόσεις· τὰ εἰς τοὺς κόνικλους πειράματα εἰς τὸ αὐτὸ ἀπέ-
ληξαν ἀποτέλεσμα, εἰς μεγάλου μεγέθους κόνικλον ἐγένετο
ὑποδερμικὴ ἔγχυσις ἐξ 1 γραμμαρίου και 35 ἑκατοστῶν αὐ-
τοῦ ἐνόδρου χλωράλης, τὸ δὲ ζῶον ἐκοιμήθη ἀπὸ τῆς 7 και
1/2 ἑσπερινῆς ὥρας μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς ἐπιόσης, ἀφυ-
πνισθὲν δὲ ἔφαγε μετὰ πολλῆς τῆς ὀρέξεως· παρετηρήθησαν
και εἰς τοὺς κόνικλους τὰ αὐτὰ στάδια τοῦ ὕπνου και τῆς
ἀναισθησίας· ὁ τε ὕπνος και ἡ ἀναισθησία διαρκουσιν ἐφ' ἰκανὸν
χρόνον διάστημα.

Ὁ Liebroich, πρὸς ἐξήγησιν τῆς ἐπὶ τὸν ὄργανισμὸν ἐνεργείας
τῆς χλωράλης, στηριζόμενος εἰς τὴν ιδιότητα αὐτῆς τοῦ
ἀποσυντίθεσθαι τῇ ἐπιδράσει τῶν ἀлкаλίων εἰς χλωροφόρ-
μιον και ἕτερόν τι σῶμα, παραδέχεται ὅτι, εἰσαχθεῖσα ἐν τῇ
κυκλοφορίᾳ ἡ χλωράλη και εἰς ἴσαφὴν μετὰ τῶν ἀлкаλικῶν
τοῦ αἵματος ἐνώσεων ἐλλοθῶσα, μετατρέπεται εἰς χλωροφόρμιον
και ἐπομένως ἐνεργεῖ καθ' ὅν και τοῦτο τρόπον, καθάπερ περὶ
τούτου ἐσχάτως ἀπέδειξεν ὁ περὶ τὰ τοιαῦτα δεῖνός C. Bér-

(1) Comptes rendus des séances de l'Académie des Sciences.
Τόμ. 69^{ος} ἀριθ. 7. Ἀυγούστου 16. 1869. Σελ. 487.

παρῆ, παραδέχεται ἐπομένως ὅτι ἐν ἀρχῇ μὲν ἡ ἐνέργεια αὐ-
τῆς περιορίζεται εἰς τὰ γαγγλιώδη τοῦ ἐγκεφάλου κύτταρα,
ἀκολούθως δὲ ἐπινέμεται καὶ τὸν νοτιαίον μυελὸν, καὶ τέλος,
καθ' ἃς περιπτώσεις ἐπέρχεται ὁ θάνατος, προσβάλλει καὶ τὰ
τῆς καρδίας γαγγλιώδη κύτταρα (1).

Μετὰ τὸν Liebreich ἐπελάβετο τῆς ἐξέτασεως τῆς φυσιολο-
γικῆς τῆς χλωράλης ἐνεργείας ἐν Παρισίῳ δὲ Demarquay ἐκ-
θέσας τὸ περιγεγόμενον αὐτῆς εἰς τὴν ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστη-
μῶν τῆς Γαλλίας κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 6 Ἰουλίου 1869 (2).

Τὰ πειράματα αὐτοῦ ἐνήργησεν ἐπὶ κονίκλων ἱκανῶν τῆν
ἀριθμῶν, μεταχειρισθεὶς δι' ὑποδερμικῶν ἐγχύσεων τὴν ἐνυ-
δρον χλωράλην ἐν πυκνῇ διαλύσει ἀπὸ 20 ἑκατοστῶν τοῦ
γραμμορίου μέχρι 1 γραμμορίου καὶ 0,20, διὰ τῆς ποσότη-
τος ταύτης εἰς οὐδὲν τῶν χρησιμευσάντων διὰ τὰ πειράματα
ζῶα ἰσθλθε θάνατος. Ἄπαντα τὰ ἐν λόγῳ ζῶα, 15 ἕως 20
ἔζηκον τῆς ὥρας μετὰ τὴν γενομένην ἐγχυσιν, κατελήφθη-
σαν ὑπὸ ἐντελοῦς χαννώσεως ὡς ἂν ἐκοιμῶντο βαθείως, μετὰ
δύο δὲ ἕως τριῶν ὥρῶν τοιαύτης μυϊκῆς χαννώσεως καὶ νάρ-
κης διάρκειαν, τὰ ζῶα ἐξηγέρθησαν τοῦ ὕπνου, εἶχον δὲ τὴν
ἐπιούσαν πᾶν κελῶς τὰ αὐτὰ πειράματα πολλάκις ἐπανε-
λήθησαν μετὰ τῶν αὐτῶν ἀποτελεσμάτων. Διαρκοῦντος δὲ
τοῦ ὕπνου τὰ ἐξῆς παρετηρήθησαν φαινόμενα.

Ζωηρὰ τοῦ βλενοῦμένου τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν βλεφάρων
ἔνεσις, ἰδιόζουσα καὶ λίαν καταφανῆς τῶν ἀγγείων τῶν ὠτων
ὑπερπλήρωσις, οἷα παρατηρεῖται κατὰ τὰ πειράματα τοῦ Ber-
nard μετὰ τὴν τομὴν τοῦ μεγάλου συμπαθητικοῦ νεύρου,
χωρὶς ὁμῶς νὰ συνυπάρχῃ κατὰ τὰς χώρας ταύτας καὶ τῆς
θερμοκρασίας ἐπίτασις. Αἰσθητικῶς μεγαληκτέρα τοῦ κατὰ
φύσιν, σχηματιζομένη διὰ κινήσεων ἀτάκτων καὶ οἰμωγῶν τοῦ

(1) Comptes rendus des séances de l'Académie des Sciences. Τόμ. 69ος. ἀριθ. 7. Ἀγούστου 10. 1869. Σελ. 187.

(2) Comptes rendus de l'Académie des sciences. Τόμ. 69ος ἀριθ. 10. Σελ. 641.

ζώου ἕνεκεν ἐλαφρᾶς νόξεως τῆς οὐρᾶς, ἢ τῶν ὠτων, ἢ τῶν
χειλέων, νόξεως μὴ δυναμένης νὰ προκαλέσῃ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ
ὕψει τοῦ ζώου καταστάσει ἀποτέλεσμα. Σφυγμὸς λίαν συχνός,
ὅστις ἐν τέλει δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μετρηθῇ. Ἡ θερμοκρασίαι,
καθ' ἃς περιπτώσεις ἐχορηγήθη μεγάλη τοῦ φαρμάκου ποσό-
της, καταπίπτει ἡμισυ ἕως ἓνα βαθμῶν. Ἦς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ
τῶν μυκτῆρων τοῦ ζώου ἀποπέμπεται ἡ τῆς χλωράλης ἀσμή,
περίπτωσης χρησιμεύουσα πρὸς ἐξήγησιν τῆς μὴ ἐντελοῦς ἐν
τῷ αἵματι τοῦ φαρμάκου ἀποσυνθέσεως, ἂν τοιαύτη ἐπιωσθή-
ποτε συμβαίνει.

Διατεμνομένων δὲ τῶν σπλαγγικῶν κοιλοτήτων τοῦ κοι-
μώμενου ζώου, τὰ ἐξῆς παρατηροῦνται φαινόμενα.

Συμφορήσις τῶν κοιλιακῶν σπλάγγων, τὰ τοῦ μεσογαστρικοῦ
ἀγγεῖα ἔμπλεκτα αἵματος καὶ σφριγῶντα, οἱ βλενοῦμένης ἐπι-
ημένοι, ἰδίως δὲ οἱ τῆς τραχείας ἀρτηρίας. Ὁ ἐγκεφαλος, ἡ
παραγκεφαλὶς, ὁ νοτιαίος μυελὸς καὶ οἱ ταύτων ὑμέτες ἰσχύ-
ρως ἐνιημένοι, ἀδύνατος ἀπέβη ἢ κατὰ τὸν χρωματισμὸν τοῦ
μεγάλου συμπαθητικοῦ ἀνεύρεσις τῆς διαφορᾶς ἕνεκα τῆς
σμικρότητος αὐτοῦ παρὰ τοῖς κονίκλοις. Οἱ μὲν λίαν ἐνιη-
μένοι καὶ ὠσανεὶ πυρροί, μετ' ἀμφιβολίας δὲ ἀναφέρεται ὅτι
τὸ ἀρτηριακὸν αἷμα ἦτό πως ἰσοιδές.

Τὴν διὰ τοῦ μικροσκοπίου τῶν ἀνατομικῶν συστατικῶν τοῦ
νεφρικοῦ συστήματος ἔρουναν, καίτοι ὑπισχνουμένην νὰ κατα-
δείξῃ τὰς ἐπισυμβαίνουσας διὰ τῆς χλωράλης τροποποιήσεις,
δὲν ἐπελήφθη ὁ Demarquay ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ἦε τῶν κατὰ τὰς παρατηρήσεις ταύτας φαινομένων ὁ De-
marquay πρὸς λύσιν τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ χλωράλη ἐνεργεῖ
εἰς τὸν ὄργανισμὸν συμπεραίνει ὅλως ἀντίθετον τοῦ Lie-
breich συμπέρασμα, θεωρεῖ δηλονότι ὅτι ἡ χλωράλη διὰ τῶν
ἀναπνευστικῶν ὁδῶν ἀποβάλλεται καὶ ἐπομένως ὅτι δὲν με-
τατρέπεται εἰς χλωροφόρμιον, τὴν γνώμην δὲ αὐτοῦ ταύτην
στηρίζει ἰδίως εἰς τὴν διὰ τῆς χλωράλης ἐξέγερσιν τῆς αἰσθη-
τικότητος, οὐχὶ δὲ κατὰπτωσιν αὐτῆς, ὅπως τοῦτο συμβαίνει
διὰ τοῦ χλωροφορμίου.

ὁπωσδήποτε ὁμοίως ἐκ τῶν φυσιολογικῶν πειραμάτων καταδηλωταί· ὅτι ἡ χλωράλη ἐπιφέρει τάχιον παντός ἄλλου ὑπνωτικοῦ τὸν ὕπνον, καὶ ὅτι ἰσχυρῶς τοὺς μῦς χαυνώνει.

Ἄν δὲ ἐκ τῶν δύο τούτων ἀναμφισβητήτων τῆς χλωράλης ἐνεργειῶν ἤθελέ τις ἐκ τῶν προτέρων ὀδηγηθῆ πρὸς θεραπευτικὴν τοῦ φαρμάκου χρῆσιν, ἠδύνατο νὰ ἀρῆσθαι ὡς γενικῆς ἰνδείξεως ἅ) τὴν χρῆσιν αὐτοῦ καθ' ἕως περιπτώσεις ἐνδείκνυται νὰ προκαλεσθῆ ταχέως καὶ ἀκινδύνως ὁ ὕπνος, καὶ β') ὅτε ὑπάρχει ἐρεθισμὸς ἄλλοτε ἄλλος τὴν ἔντασιν τοῦ μυϊκοῦ συστήματος, ὡς σπασμοί, ὑστερικοὶ ἢ ἐκλαμπτικοὶ παροξισμοί, τέτανος κτλ.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ φυσιολογικὰ διὰ τῆς χλωράλης πειράματα καὶ τὰ ἐκ τούτων συμπεράσματα. Τῆς δὲ θεραπευτικῆς χρήσεως τὰ ἀποτελέσματα ὑπὸ τῶν αὐτῶν Liebreich καὶ Demarquay δοκιμαθείσης ἔχουσιν ὡς ἔπεται.

Ὁ Liebreich (1) ἄχρι τοῦδε εἰς τρεῖς μόνον περιπτώσεις μετεχειρίσθη τὴν χλωράλην ἐν τῷ νοσοκομείῳ τοῦ Βερολίνου Charité, πρῶτον εἰς ἐπιληπτικὸν μετὰ παρανοίας καὶ ὑπὸ ἀπνίας κατεχόμενον ἕγχυσι· ἐξ 1 γραμμαρίου καὶ 0,57 αὐτοῦ ἀπῆνεγκε μετὰ πέντε ἐξήκαστῶν τῆς ὥρας παρέλευσιν ὕπνον βαθεῖον ἐπὶ τέσσαρας καὶ ἡμίσειαν ὥρας διαρκέσαντα μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ὕπνου ἔγερσιν ὁ ἀρρώστος ἔλαβε κατὰ τὸ σύνθετον γέυμα αὐτοῦ. Δεύτερον εἰς ἀρρώστον πάσχοντα κατάγμω ἐπιπεπλεγμένον τοῦ ἀριστεροῦ ποδός, ἐπελευθέρωσεν μετὰ μῆνῶν παρέλευσιν πλεύριτιδος μετὰ βηχός καὶ καταβροδίων ἀποχρέμψεων, σφυγμοῦ 180 καὶ ἀναπνοῶν 28 κατὰ πᾶν ἐξήκαστον, εἰς τὸν ἀρρώστον αὐτὸν ἢ ὑδροχλωρικὴ μορφίνη καὶ ὑποδερμικῶς καὶ ἀπὸ τοῦ στόματος οὐδὲν ἀπῆνεγκε ναρκόσας φαινόμενον. Τὴν 6 καὶ 1/2 ἑσπερινὴν ὥραν τοῦ σφυγμοῦ ὄντος 186 τῶν δ' ἀναπνοῶν 30, χορηγοῦνται ἐσωτερικῶς 2 γραμμάρια καὶ 0,10 ἐνόδρου χλωράλης, μετὰ τριῶν

(1) Comptes Rendus des séances de l'Académie des sciences. Τόμ. 60ος. Σελ. 487-489.

πειτάρτων τῆς ὥρας παρέλευσιν ὁ μὲν σφυγμὸς κατέπεσεν εἰς 142 σφύξεις, αἱ δὲ ἀναπνοαὶ ἐγένοντο 36 καὶ ὁ ἀρρώστος καὶ πελήφη ὑπὸ ὕπνου διαρκέσαντος μετὰ τινῶν ελαφρῶν διαλειμμάτων μέχρι τῆς 8^{ης} περίπου τῆς πρωίας ὥρας, ἐγερθεὶς δὲ τοῦ ὕπνου ὡμολόγησε τὸν ὕπνον ἡσυχον καὶ ὅτι εὐ εἶχε τὸ σῶμα. Τρίτον εἰς ἀρρώστον πάσχοντα λίαν ἐπώδυνον ὄξισαν ἀρθρίτιδα κατὰ τὴν δεξιὰν ἄκρην χεῖρα, προεποτίσθησεν ἐν ὕδατος διαλύσει δύο γραμμάρια ἐνόδρου χλωράλης, ὁ δὲ ὕπνος ἐπῆλθε μετὰ τέταρτον περίπου ὥρας διαρκέσας γαλήνιος καὶ νήδυμος ἐπὶ δύο ὥρας, καθ' ἃ χρονικὸν διάστημα ἐψηφίσθη εἰς τὸ πάσχον μέλος ἐπίδεσμος ἐκ γύψου ἀφαιρέθέντος τοῦ πρὸ ὑπάρχοντος ὁμοίου, κατὰ τὸν καιρὸν δὲ τῆς προεπαρμύσεως τοῦ ἐπίδεσμου οὐδὲν σημεῖον πόνου ἔδειξεν ἢ πάσχουσα, ἀφυπνισθεῖσα δὲ ὡμολόγησεν ὅτι ἐκοιμήθη ἡσυχῶς καὶ ἄνευ ὀνείρων, ἠγνόει δὲ τὸ παράπαν τὴν τοῦ ἐπίδεσμου ἀλλαγὴν ἂν καὶ διαρκούσης τῆς χειρίσεως συχνάκις ἠνώθε τοὺς ὀφθαλμούς, ἠτένεσε τὸ πάσχον μέλος χωρὶς θμῶς νὰ ἀποδείξῃ σημεῖον ὀδύνης.

Ὁ Demarquay (1) ἐν Παρισίοις εἰς πολλῶν μείζονα ἀρρώστων ἀριθμὸν ἢ ὁ Liebreich (ἐφ' ὅσον εἶναι ἡμῖν γνωστὸν) ἐδοκίμασε τὴν χλωράλην, τὸ δὲ περιγεγόμενον τῶν πειραμάτων αὐτοῦ ἔχει ὡς ἔπεται τὴν χλωράλην ἐγορήγησεν, ἠνωμένη μετὰ σεραπίου τολουτανίου βαλασάμου εἰς ἀναλογίαν παιαύτην ὥστε, ἐν κοχλιάριον σεραπίου περιείχεν ἐν γραμμαρίον χλωράλης, εἰς 20 ἀρρώστους διαφόρου γένους, ἡλικίας ἕξεως καὶ διάφορα πάσχοντα νοσήματα, ἀπὸ 1—5 γραμμαρίων. Ἄπαντες οἱ ἀρρώστοι ἠνέχθησαν τὸ φάρμακον μηδενὸς ἐκτάκτου συμβάντος παρουσιασθέντος, ἢ γεῦσις τοῦ φαρμάκου δὲν εἶναι δυσάρεστος ἂν καὶ ἐπιφέρει ελαφρὰν τινα ἀίσθησιν συσφίξεως κατὰ τὸν φάρυγγα.

Οἱ ἄνδρες ἐφάνησαν ἥτιον τῶν γυναικῶν ὑπείκοντες εἰς τὴν

(1) Comptes Rendus des séances de l'Académie des sciences. Τόμ. 69ος. Σελ. 700.

ναρκωτικήν τοῦ φαρμάκου ἐνέργειαν, εἰς ἓνα μάλιστα ἡλικίας 35 ἐτῶν ἂν καὶ προεπότισθησαν 5 γραμ. ἐκ τοῦ φαρμάκου μόλις ἐπεγένετο ὕπνος ἐλαφρὸς τρία τέταρτα τῆς ὥρας διαρκείας, ἀπ' ἐναντίας δὲ εἰς γυναῖκα ἐξησθενημένην ἔσκεν ὀργανικῆς τῆς μήτρας παθήσεως, ἤρκεσεν ἓν καὶ μόνον γραμμάριον ὕπνω προκαλέσῃ πολὺν ὕπνον· τὸ πείραμα εἰς τὴν αὐτὴν γυναῖκα δις ἐπανελήφθη μετὰ τοῦ αὐτοῦ πάντοτε ἀποτελέσματος.

Ἐκ τῶν 20 παρατηρήσεων, εἰς τὰς 8 ὁ ὕπνος ἦτο μικρὰς διαρκείας καὶ ἀσθενῆς, εἰς δὲ τὰς 14 (12 γυναίκα καὶ 2 ἄνδρες), καθ' ἃς ὁ ὕπνος ὑπῆρξεν ἐντελής, ἐπῆλθεν ἓν γένει ἀπὸ ἐνὸς μέχρι δύο τετάρτων τῆς ὥρας μετὰ τὴν τοῦ φαρμάκου λήψιν· ὁ δὲ διὰ τῆς χλωράλης ὕπνος ἐλαφρὸς ἐν γένει κατ' οὐδὲν παρεμφέρει τῷ διὰ τοῦ χλωρυφορμίου διαρκούντος τοῦ ὕπνου, οἱ ἀρρώστοι ἀφυπνίζονται ἀμέσως καὶ ὑπὸ ἐλαφροῦ κρότου ἀλλὰ καὶ τάχιστα πάλιν ὑπνώττουσιν, νύξιν ἢ πύξις εἰς τι τοῦ σώματος μέρος συνεπάγεται ἀκαριαίως αἰμωγὴν ἅμα δὲ καὶ τὴν τοῦ βλαπτομένου μέλους μετακίνησιν, ἔπεται δὲ ἐκ τούτου μετὰ θετικότητος, λέγει ὁ Demarquay, ὅτι ἡ τοῦ δέρματος αἰσθητικότης διατηρεῖται, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅτι ἐπιγίνεται ὑπεραισθησία, ἀκμαία ὅσον ἂν βαθὺς εἶναι ὁ ὕπνος.

Εἰς τινὰς τῶν ἀρρώστων ὁ ὕπνος ἀντὶ ἡσυχίας ἦτο παραχώδης, διακοπτόμενος ὑπὸ ὀνείρων καὶ παρακρούσεων, καὶ αἰμωγῶν, ἰδίως δὲ τὸ τοιοῦτον τοῦ ὕπνου εἶδος παρατηρήθη εἰς γυναῖκας πασχούσας βαρείας καὶ ἐδυνάρας τῆς μήτρας παθήσεις ἐξαικειωμένας πρὸς μεγάλας ὀπίου δόσεις, αἱ πάσχουσαι αὗται μετὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπὸ παρατεταμένου διὰ χλωράλης ὕπνου ἐξέγερσιν ἐπιμόνως ἐζητήσαντο τὴν συνήθη τῆς μορφίνης ἔγχυσιν καὶ ἐκ τῆς περιπτώσεως ταύτης ὁ Demarquay συμπεραίνει ὅτι ἡ χλωράλη οὐδέως εἶναι ἀναισθητικὴ καίτοι οὕσα ναρκωτικῆ.

(ἀκολουθεῖ).

ΑΝΑΔΕΚΤΑ.

Καταπότια τοῦ Kohu διὰ φαινολικῶ ὀξέος (acide fenique), κατὰ τὴν νοσημάτων τοῦ δέρματος.—Ἐκαστον καταπότιον περιέχει ἓνα κόκκον φαινολικῶ ὀξέος κρυσταλλωμένου, μετὰ ἐκχυλίσματος καὶ κόνεως γλυκιέρρης εἰς ποσότητα ἀρκούσαν πρὸς σχηματισμὸν τοῦ καταποτίου· ὁ Κ. Kohu ἄρχεται ἀπὸ 6 ἕως 9 καταποτίων τὴν ἡμέραν, βραδύτερον χορηγεῖ 12 ἕως 20, καὶ εἰς τὰς ἐπιμόνους περιπτώσεις φθάνει μέχρι 60.—Τὸ πρῶτον ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ ἐλάττωσις καὶ μετ' ὀλίγον ἡ ἐξαφάνισις τῆς ὑπεραιμίας τοῦ δέρματος· βραδύτερον δὲ πίπτουσι βαθμηδὸν οἰκτισμοὶ καὶ τὰ τοῦτοις παρεπόμενα, οἶον αὐπνία, ἐκδοραὶ κτλ. Ἐπὶ 27 ψωριάσεων ἡ ἔσσις ἐτελέσθη εἰς ἡμέρας 26· ἐπῆλθε δὲ ταχεῖα (ἀνευ ἀκριβοῦς ὀρισμοῦ τῆς διαρκείας) ἄπαξ ἐπὶ πιτυρίασεως ἐρυθρᾶς, πεντάκις ἐπὶ κνήφης, καὶ ἄπαξ ἐπὶ ἀορίστου κνισμοῦ· οἱ Κ. Κ. Kohu καὶ Hebra, ὁ τὴν θεραπείαν κοινοποιήσας, προτρέπουσιν ἐπιμόνως τοὺς ἰατροὺς νὰ δοκιμάσωσι ταύτην κατὰ τῶν δερματώσεων ἐν γένει. (Archiv. méd. Belges).

Ἀντίθεσις τῆς θεϊκῆς κινίνης καὶ δακτυλίτιδος.—Ἰατρὸς τις ἀνέγραψε τὸ σεράπιον τῆς δακτυλίτιδος τοῦ γαλλικοῦ φαρμακολογίου (Coidux) μετὰ ἐξείας διαλύσεως τῆς θεϊκῆς κινίνης, πιστεύων ὅτι παρεσκευάζε σὺνθεσιν καθαρὰν καὶ διαυγῆ· ἐπειδὴ ὁμως αὕτη περιεῖχε καταβύθισμα, ἀπέδωκε τοῦτο εἰς λάθος· τὸ πρᾶγμα εἶχεν ἄλλως, ἢ τανίνην ἢ βυρσοδεψικὴν ὕλην τῆς δακτυλίτιδος συνδιαθεῖσα μετὰ τῆς κινίνης παρήγαγεν ἀδιάλυτον βυρσοδεψικὴν ἔνωσιν. Ἐν ἔτι 1847 ὁ Κ. Dunouges ἐκοινοποιεῖ ὅτι ἡ πικρὰ γεῦσις τῆς θεϊκῆς κινίνης οὐδετεροῦται ὅταν δοθῇ μετὰ ἐγχύματος πεφρυγμένου καφέ. Τὸ τέτον καὶ ἄλλα φυτικὰ ἐγχύματα ἔχουσι ὁμοίαν ιδιότητα, ἀλλὰ δὲν εἶναι φρὸνιμον, εἰς βαρείας περιπτώσεις, νὰ προστίθενται οὕσαι, δυνάμεναι νὰ τροποποιήσωσιν ἢ οὐδετερώσωσιν τὴν ἐνέργειαν τῆς κινίνης· τὰ φυτικὰ ἄλατα ἐνεργοῦσι δραστη-

ριώτερον μόνον ἢ διαλελυμένον εἰς ὕδωρ· ὁ ἰατρὸς ἀναγράφων σύνθετον φάρμακον, ἀγνοεῖ πολλάκις εἰς ποίαν οὐσίαν ὀφείλει τὴν ἱαματικὴν ἐνέργειαν.

(Bull. gen. de Ther).

Ἐρευνηται τῆς ὑποδερμικῆς μεθόδου.—Ἡ ἰατροχειρουργικὴ ἑταιρεία τοῦ Λονδίνου ἀνέθηκεν εἰς ἐπιτροπὴν ἵνα ἐξετάσῃ τὰ φυσιολογικὰ καὶ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα τῶν φαρμάκων μετὰ τὴν ἐν τῷ ὀργανισμῷ εἰσαγωγὴν αὐτῶν διὰ τῆς ὑποδόρειας ὁδοῦ. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐπελήφθη νὰ συγκρίνῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὑπὸ τὸ δέρμα εἰσαγομένων πρὸς ἐκεῖνο τῶν διὰ τοῦ στόματος καὶ τοῦ ὀρθοῦ ἐντέρου χρησιμοποιούντων, καὶ μετεχειρίσθη τὴν ἀκονιτίνην, ἀτροπίνην, μορφίνην, στρουχνίνην, κινίνην καὶ ποδοφυλλίνην· ἐξέφερε δὲ τὰ ἐπόμενα συμπεράσματα. 1) Ἐν γένει, ἵνα προληφθῇ πᾶς τοπικὸς ἐρεθισμὸς, δεόν νὰ ᾧσιν οὐδέτεροι καὶ καθαροὶ αἱ ἐγγχεόμενοι οὐσαί. 2) Τὰ φυσιολογικὰ καὶ θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα, ἐκτὸς τῆς ἐντάσεως, εἰσὶν ὅμοια, οἷοςδήποτε καὶ ἐν ἡ ὁ τρόπος τῆς ἐν τῷ ὀργανισμῷ εἰσαγωγῆς αὐτῶν. 3) Ἡ ὑποδερμικὴ ἐγγυσις παρακολουθεῖται ἀπὸ συμπτώματα, μηδὲν παρατηρούμενα κατὰ τοὺς ἄλλους τῆς χορηγήσεως τρόπους, ἄλλως τε διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἀποφεύγομεν δυσάρεστους τινὰς συνεπείας τῶν φαρμάκων. 4) Αἱ οὐδέτεροι καὶ καθαροὶ οὐσαί ἀπορροφῶνται ταχύτερον καὶ ἐνεργοῦσι δραστηριότερον παρά ὅταν χορηγῶνται διὰ τοῦ στόματος ἢ τῆς ἕδρας. 5) Οὐδεμίαν παρατηρήθη ποικιλία ἐνεργείας τοῦ φαρμάκου ἐγγεομένου εἴτε παρὰ τῷ πάσχοντι ὀργάνῳ, εἴτε μακρὰν ἀπόσταν. 6) Τὰ διὰ τοῦ τρόπου τούτου τῆς χορηγήσεως τῶν φαρμάκων πλεονεκτήματα εἰσὶν ἡ ταχύτης τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, ἡ βεβαιότης καὶ ἡ ἔντασις τῶν ἀποτελεσμάτων, ἡ εὐκολία τῆς ἐφαρμογῆς, ἡ φειδὸν τοῦ ποσοῦ, καὶ τέλος ἡ ἔλλειψις δυσάρεστων τινῶν συμπτωμάτων ἐπιγιγνομένων κατὰ τοὺς ἄλλους τρόπους.

(Révue de Ther. Méd. chirurgie).

Ἡ ἑτησία συνδρομή ὠφελῆ προπλήρωτέα.

Διὰ τοὺς ἐντὸς τοῦ κράτους	Δραχ.	10.
» » ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ	Φράγκ.	12.

Παρακαλοῦνται οἱ Κ.Β. συνδρομηταὶ νὰ πληρώσωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν εἰς τοὺς παρουσιάζοντας τὰς ἀποδείξεις· ἄλλως νὰ ἐπιστρέψωσιν ἅπαντα τὰ τεύχη τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ἕως μὲχρι τοῦδε ἔλαβον.